

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

de finalizare a programului de master
PSIHOPEDAGOGIA EDUCAȚIEI TIMPURIIL
ȘI A ȘCOLARITĂȚII MICI

Absolvent,
Toader Simona

Conducător științific,
Conf. univ.dr. Voiculescu Elisabeta

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

DISERTAȚIE

**Dezvoltarea cognitivă a copilului prin intermediul activităților
integrate la grupa mijlocie**

Absolvent,
Toader Simona

Conducător științific,
Conf. univ.dr. Voiculescu Elisabeta

2014

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Prezenta disertație finalizează programul de master *Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici*, organizat în cadrul proiectului *Perspective ale formării prin masterat a specialiștilor în domeniul educației timpurii și al școlarității mici la un nivel calitativ superior* (*PERFORMER*), proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/86/1.2/S/62508.

Beneficiar: Universitatea "Transilvania" din Brașov

Partener 1: Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

Partener 2: Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad

Partener 3: Istituto di Scienze Psicologiche di Educazione e di Formazione, Roma (Italia)

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

CUPRINS

<u>Evidențierea contribuției modulelor în realizarea lucrării de disertație - mapă conceptuală ..</u>	6
<u>Argument ..</u>	7
<u>Capitolul 1. Considerații generale.....</u>	9
1. 1. Valori promovate de curriculum pentru învățământul preșcolar.....	9
1.2. Principii și cerințe în învățământul preșcolar.....	9
1.3. Finalitățile învățământului preșcolar.....	10
1.4. Efecte ale educației timpurii pe termen lung.....	11
1.5. Teoria dezvoltării cognitive a lui Piaget în perioada preșcolară	12
<u>Capitolul 2. Învățarea prin activități integrate.....</u>	17
2.1. Tradițional și modern în învățământul preșcolar.....	17
2.1.1. Delimitări conceptuale.....	17
2.1.2. Forme de activitate utilizate în grădiniță.....	21
2.2. Teorii ale învățării care stau la baza educației timpurii	22
2.2.1. Modelul behaviorist	22
2.2.2. Constructivismul cognitiv	24
2.2.3. Constructivismul social	26
2.3. Jocul ca tip de învățare în activitatea integrată	27
2.4. Specificul jocului și metode de stimulare a învățării prin activități integrate	33
<u>Capitolul 3. Tipologia activităților integrate din grădiniță .....</u>	35
3.1. Activitate integrată care înglobează ALA+ADE+ADP	35
3.2. Activitate integrată care înglobează ALA+ADE	38
3.3. Activitate integrată pe domenii experiențiale	41
<u>Capitolul 4. Studiu experimental privind dezvoltarea cognitivă a preșcolarii prin intermediul activităților integrate .....</u>	43

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.1. Cadrul teoretic	43
4.2. Obiectivele cercetării	44
4.3. Ipoteza cercetării	44
4.4. Concepte operaționale	46
4.5. Metodologia cercetării	46
4.5.1. Tipul cercetării	47
4.5.2. Prezentarea eșantionului de lucru.....	47
4.5.3. Variabilele cercetării	49
4.5.4. Metode de cercetare utilizate	49
4.5.5. Desfășurarea experimentului	50
4.5.6. Verificarea ipotezei	72
4.6. Concluziile cercetării	74
<u>Concluzii</u>	76
<u>Bibliografie</u>.....	79
<u>Anexe</u>	82

Parteneri:

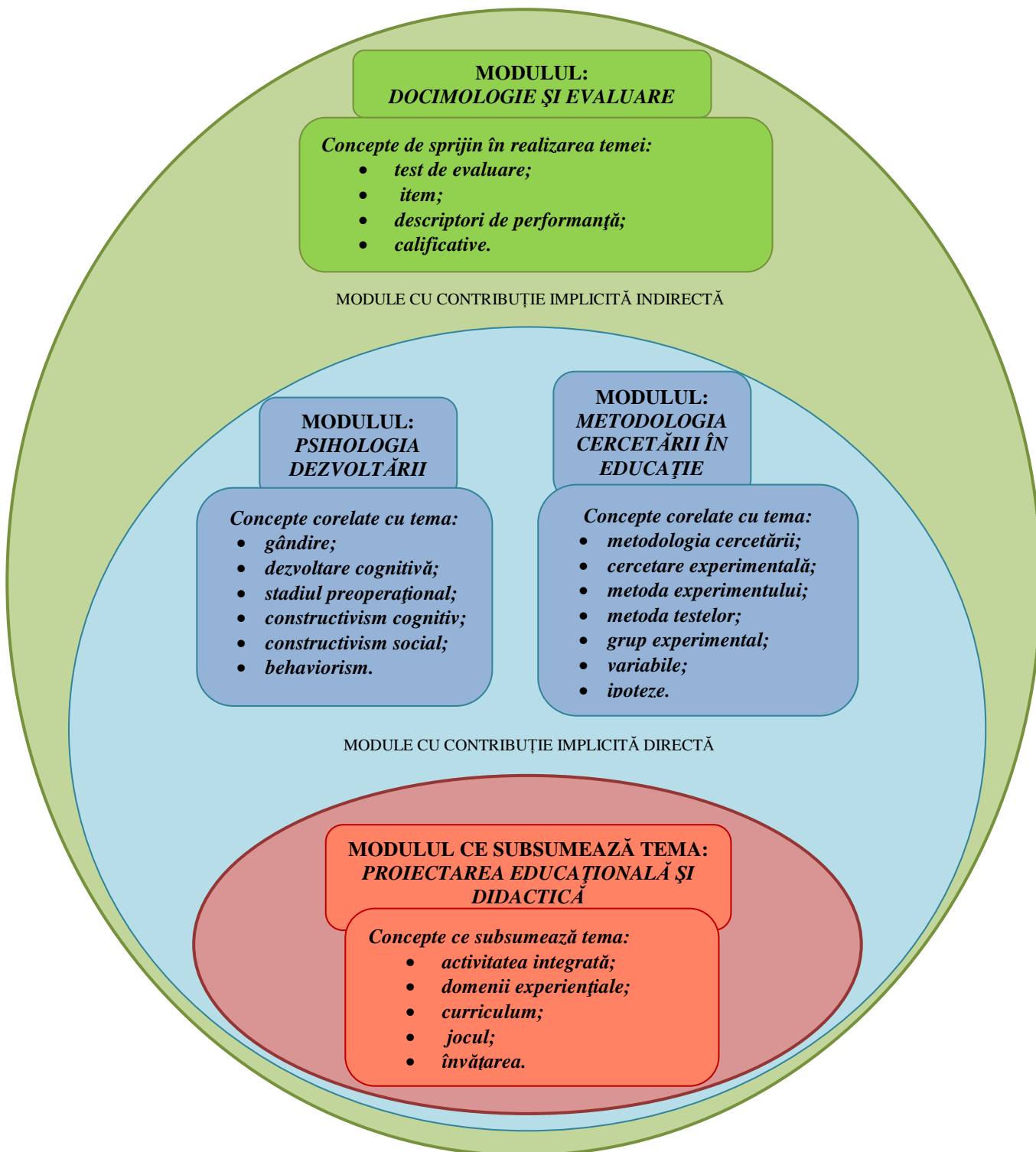

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

EVIDENȚIEREA CONTRIBUȚIEI MODULELOR ÎN REALIZAREA LUCRĂRII DE DISERTAȚIE - MAPĂ CONCEPTUALĂ

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ARGUMENT

Copilăria timpurie reprezintă cea mai importantă perioadă din viața unui individ prin consecințele durabile pe care le are asupra dezvoltării ulterioare a acestuia. Ultimele cercetări au demonstrat și argumentat modul în care trebuie abordată această perioadă de vârstă insistând pe practicile adecvate de îngrijire și educare a copilului mic.

Vârsta preșcolară este o perioada a descoperirii. Depășind poate pentru prima dată spațiul restrâns, familiar, al casei, copilul învață că există o lume interesantă dincolo de acesta, dorește să se implice în cunoașterea și transformarea ei, se descoperă pe sine ca o persoană care are abilitatea de a face să se întâmple anumite lucruri, câștigă autonomie în cunoaștere și inițiativă.

Tot ce se întâmplă în primii ani de viață ai copilului este esențial, atât pentru progresul său imediat cât și pentru viitorul său. De aceea educația timpurie are în vedere această perioadă fundamentală pentru dezvoltarea creierului, ce determină progresele în formarea capacităților fizice, cognitive, lingvistice, sociale, emoționale ale copilului.

Activitatea integrată - este activitatea specifică reformei curriculare propusă de noul Curriculum pentru învățământul preșcolar. Ea poate fi definită ca fiind un demers coerent, global în care granițele dintre ariile curriculare dispar, activitatea desfășurându-se după un scenariu bine stabilit, în scopul investigării unei teme. Integrarea se face prin împletirea într-un scenariu bine încheiat a conținuturilor corespunzătoare ariilor curriculare implicate. Evident, conținuturile propuse au un subiect comun, care urmează a fi investigat și elucidat în urma parcurgerii acestora și a realizării obiectivelor propuse.

Activitățile integrate pot constitui instrumente ce contribuie la formarea și dezvoltarea globală a personalității copiilor. În proiectarea activităților integrate, educatoarea organizează învățarea ca un regizor, un moderator, ajutându-i pe copiii să înțeleagă, să accepte și să emită opinii personale, emoții, sentimente, să fie parteneri în învățare. Desfășurând activități integrate, copilul are posibilitatea de a-și exprima păreri personale, de a coopera cu ceilalți în elaborarea de idei noi, în rezolvarea sarcinilor, în argumentare, devenind mai activ și câștigând mai multă încredere în sine.

Prin aceste activități se pune accent pe dezvoltarea gândirii critice, pe formarea de competențe practice, pe latura calitativă a formării, pe feed-back-ul pozitiv, pe măsurarea și

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

aprecierea competențelor. Se cultivă independența, deschiderea spre inovație, emoțiile pozitive, autocontrolul.

Pentru a fi posibilă abordarea în manieră integrată, educatoarea trebuie să stabilească cu claritate obiectivele și conținuturile activităților zilnice, pentru ca pe baza acestora să gândească un scenariu al zilei. Scenariul va începe cu motivația care să canalizeze activitatea copiilor spre elucidarea problemelor rezolvate. De asemenea, educatoarea va avea în vedere repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare arie de stimulare, sector, zonă de activitate, în așa fel încât să fie posibilă realizarea obiectivelor propuse de la fiecare activitate. Se pot desfășura la ariile de stimulare secvențe din activitățile comune și anume acelea care prezintă un interes deosebit pentru copii și care să permită realizarea obiectivelor. În felul acesta, întregul program al unei zile reprezintă un tot, un întreg, cu o organizare și o structurare a conținuturilor menite să elimine departajarea pe discipline.

Abordarea integrată este, așadar, o împletire a conținuturilor într-o formă atractivă, flexibilă, mobilizatoare, care conduce activitatea copilului spre investigare, documentare, cercetare și aplicare practică a celor învățate. Întregul program se realizează prin joc, dar nu un joc întâmplător, ci unul organizat în care copilul are prilejul să exploreze medii diferite și să îndeplinească sarcini fie individual, fie în grupuri mici. Rolul educatoarei este de a organiza activitatea în așa fel încât să ofere copiilor o paletă variată de opțiuni care permite realizarea celor propuse la începutul programului.

Parcurgând această lucrare vă veți putea convinge cu siguranță că folosind activitatea integrată copiii se implică activ și creativ în rezolvarea sarcinilor, își însușesc cunoștințe lucrând, și totodată aceste activități satisfac nevoia copiilor de mișcare și explorare.

În concluzie, putem spune că maniera de lucru prin activități integrate trebuie să aibă în vedere capacitatea educatoarei de a alege și realiza un „liant” de obiective care să conducă la o activitate plăcută pentru copil.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 1

CONSIDERAȚII GENERALE

1.1. Valori promovate de curriculum pentru învățământul preșcolar

Valorile care stau la baza curriculum-ului preșcolar sunt:

- drepturile fundamentale ale copilului (dreptul la viață și sănătate, dreptul la familie, dreptul la educație, dreptul de a fi ascultat și de a se exprima liber etc.);
- dezvoltarea globală a copilului;
- incluziunea, ca proces de promovare a diversității și toleranței;
- non-discriminarea și excluderea inechității sociale, culturale, economice și de gen (asigurarea de șanse egale tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, religie printr-o abordare educațională echilibrată).

1.2. Principii și cerințe în învățământul preșcolar

În activitatea sa, educatoarea trebuie să țină cont de următoarele principii:

- abordarea holistă a dezvoltării copilului, care presupune considerarea și acordarea în permanență a unei atenții egale tuturor domeniilor de dezvoltare: dezvoltarea fizică, sănătatea, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea cognitivă și dezvoltarea socio-emoțională a acestuia;
- promovarea și practicarea unei educații centrate pe copil și pe dezvoltarea globală a acestuia, în contextul interacțiunii cu mediul natural și social;
- adecvarea întregului proces educațional la particularitățile de vârstă și individuale. Individualitatea fiecărui copil trebuie recunoscută și, de aceea, fiecare copil trebuie tratat în acord cu nevoile sale. Fiecare copil trebuie să aibă oportunități egale de a se juca, de a învăța și de a se dezvolta, în funcție de potențialul său.
- evitarea exprimărilor și a prejudecăților de tip discriminator de către cadrul didactic, personalul non-didactic, copii și părinți. De asemenea, cadrul didactic nu trebuie să manifeste prejudecăți față de copii din cauza comportamentului părinților.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- promovarea și aplicarea principiilor incluziunii sociale; luarea în considerare a nevoilor educaționale individuale specifice ale copiilor. Toți copiii trebuie să se simtă acceptați și valorizați. Nici un copil nu trebuie exclus sau dezavantajat datorită etniei, culturii, religiei, limbii materne, mediului familial, deficiențelor, sexului sau nivelului capacităților sale. Un sistem care separă unii de alții copiii și care consideră că cei mai capabili sunt mai importanți și demni de apreciere nu poate fi considerat un sistem incluziv.

- celebrarea diversității: trăim într-o lume diversă și, de aceea, este important ca diversitatea să fie recunoscută, asumată și apreciată într-o manieră pozitivă. Nici o cultură nu este superioară alteia. Plecând de la această premisă, se va pune accent pe incluziune, recunoscând dreptul tuturor copiilor de a fi educați împreună și considerând că educația tuturor copiilor este la fel de importantă. Valorizarea experienței culturale și educaționale cu care copilul vine din familie și comunitate este temelia dezvoltării și evoluției lui ulterioare.

- centrarea demersurilor educaționale pe nevoile familiilor în scopul creării unui parteneriat strâns cu acestea, incluzând participarea părinților la organizarea și desfășurarea activităților.

- valorificarea principiilor învățării autentice, semnificative (în care copilul este autor al propriei învățări prin implicarea sa activă și prin interacțiunea cu mediul, în contexte semnificative pentru vârsta și particularitățile sale individuale).

- respectarea coerenței și a continuității curriculumului pentru educația timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între naștere și 7 ani și respectarea coerenței și a continuității cu curriculumul pentru învățământul primar.

- respectarea standardelor europene și internaționale privind educația timpurie.

1.3. Finalitățile învățământului preșcolar

Educația preșcolară urmărește niște obiective principale care stau la baza formării ca adult al copilului:

- dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia;
- sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia pe perioada intrării în școală și pe tot parcursul vieții;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi; încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare;
- cunoașterea și înțelegerea lumii, mai întâi prin formarea primelor reprezentări despre mediul familial, apoi lărgirea sferei de reprezentări la oraș și țară;
- dezvoltarea creativității și a simțului estetic;
- descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

1.4. Efecte ale educației timpurii pe termen lung

Copiii care au beneficiat de educație timpurie de calitate se simt mai atrași de școală, manifestă atitudini pozitive față de învățare, obțin rezultate mai bune, sunt motivați și doresc să finalizeze întregul parcurs școlar, ceea ce duce la scăderea absenteismului, creșterea ratei de școlarizare și reducerea abandonului școlar. Educația timpurie contribuie la egalizarea șanselor copiilor (copiii în situații de risc, care provin din medii socio-culturale dezavantajate, cei care prezintă dizabilități sau aparțin unor grupuri etnice minoritare), la progresul acestora și ulterior la integrarea în societate (*Ghid de bune practici pentru Educația Timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani*, 2008, p.11).

Educația timpurie dezvoltă abilitățile sociale ale copiilor, independent de mediul de proveniență, atunci când mediul educațional și interacțiunea adult-copil promovează calitatea și incluziunea. Frecventarea unei instituții și durata acestei frecventări reprezintă o condiție esențială pentru înregistrarea unor progrese în dezvoltarea copilului.

Educația timpurie are efecte pozitive asupra integrării sociale a adolescentului și adultului. Copiii proveniți din medii socio-economice defavorizate, care au beneficiat de o educație timpurie adecvată, parcurg un traseu școlar mai lung, se reduce comportamentul delinvent, rate mai scăzute de abandon și o dorință mai mare de a fi integrați în societate.

Educația formală în perioada timpurie reprezintă activitatea desfășurată la nivelul grădiniței în vederea formării și dezvoltării personalității. Aceasta are un caracter planificat, sistematic, metodic, intensiv, este organizată, condusă și supravegheată de către cadrul didactic. Educația

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

formală completează educația informală, oferită la vârste mici în cadrul familiei și educația non-formală care se realizează prin unele activități desfășurate în afara grădiniței și familiei.

Un alt aspect la care educația timpurie contribuie substanțial îl reprezintă realizarea idealului paideic (educarea omului într-o formă adevărată și reală, încă din tinerețe) prin factorii implicați:

- calitatea personalului din grădiniță;
- mediul educațional organizat pe centre de activitate/ interes;
- numărul de copii din grupă;
- calitatea proiectării demersurilor instructiv-educative la nivel macro și micro (demers personalizat, care presupune elaborarea de instrumente didactice de interpretare personală a programei școlare în funcție de contextul educațional).

În grădiniță, toate activitățile care se desfășoară reprezintă experiențe de învățare pentru copil, pornind de la activitățile integrate (centrate pe anumite obiective și conținuturi), până la momentele de rutină sau tranziție, care consolidează anumite deprinderi, abilități ce contribuie la autonomia copilului, conviețuirea socială, sănătatea, igiena și protecția lui, dar pot extinde și cunoștințele și experiențele acumulate prin activitățile integrate.

1.5. Teoria dezvoltării cognitive a lui Piaget în perioada preșcolară

Informația preluată din mediu este prelucrată multiplu și complex cu ajutorul sistemului cognitiv, iar această prelucrare stă la baza unor acțiuni ca: învățarea, decizia, raționamentul, rezolvarea de probleme, comunicarea. I. Todor (2013) consideră că, din punct de vedere pragmatic, competențele superioare pe care persoana le poate obține în desfășurarea acestor activități îi asigură acestuia adaptarea eficientă la mediul fizic și social. Gândirea este definită „ca un proces de reflectare asupra realității, reprezentare și organizare a acestuia în plan mental (sub formă de imagini, simboluri, propoziții, concepte), extragere a semnificațiilor și operare asupra reprezentărilor (asociere, comparare, analiză și sinteză) având ca rezultat adaptarea complexă la mediu (de la sesizarea predictibilității acestuia, înțelegerea fenomenelor și descifrarea mecanismelor subiacente ale unor procese, rezolvarea problemelor și a sarcinilor adaptative, până la obținerea unui grad de echilibru și armonie a funcționării mentale și psihosociale)” (I. Todor, 2013, p.99).

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Operațiile gândirii sunt: analiza, sinteza, compararea, abstractizarea, generalizarea, concretizarea, clasificarea, sistematizarea, etc.

În curriculum pentru învățământ preșcolar *domeniul de dezvoltarea cognitivă* – a fost definit în termenii abilității copilului de a înțelege relațiile dintre obiecte, fenomene, evenimente și persoane, dincolo de caracteristicile lor fizice. Domeniul include abilitățile de gândire logică și rezolvare de probleme, cunoștințe elementare matematice ale copilului și cele referitoare la lume și mediul înconjurător. Domeniul de dezvoltare cognitivă cuprinde:

- ✓ dezvoltarea gândirii logice și rezolvarea de probleme;
- ✓ cunoștințe și deprinderi elementare matematice, cunoașterea și înțelegerea lumii;
- ✓ reprezentări matematice elementare (numere, reprezentări numerice, operații, concepte de spațiu, forme geometrice, înțelegerea modelelor, măsurare);
- ✓ cunoașterea și înțelegerea lumii (lumea vie, Pământul, Spațiul, metode Educația timpurie este prima treaptă de pregătire pentru educația formală și se adresează copiilor de la naștere la 6-7 ani, oferind condiții specifice pentru dezvoltarea deplină, în funcție de evoluția individuală și de vârstă a acestora. Ea încorporează ideea că vârstele mici constituie baza personalității, iar pentru reușita educațională a copilului e necesar să fie antrenați toți agenții cu influențe asupra copilului, pornind de la familie, instituții de educație până la comunitate.

J. Piaget este autorul celei mai cunoscute teorii a dezvoltării cognitive. El considera că dezvoltarea cognitivă este un proces de adaptare la mediu, susținut de tendința naturală a copiilor de a explora lumea, de a formula ipoteze cu privire la fapte și evenimente, de a construi propriile teorii și de a le testa, de a încerca să rezolve contradicțiile. În opinia lui Piaget, dezvoltarea cognitivă înseamnă „un proces de reorganizare progresivă a propriilor structuri și procese mentale, în acord cu datele derivate din experiență” (I. Todor, 2013, p. 102). Prin explorarea activă a mediului, copilul își construiește reprezentări ale diverselor aspecte ale realității, dobândind o anumită cunoaștere a acestuia. Cunoștințele despre evenimente și categorii mentale sunt organizate sub forma unor scheme operaționale, utilizate atât pentru a cunoaște și a înțelege situațiile curente și viitoare, cât și pentru a răspunde adecvat la acestea.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

O parte esențială a teoriei lui Piaget este constituită din credința sa în progresul de tip stadial al dezvoltării. Piaget considera că dezvoltarea cognitivă poate fi privită doar ca o creștere cantitativă a cunoașterii: el o conceptualiza mai degrabă ca pe o serie de pași decât ca pe o linie continuă, în care fiecare pas reprezintă o modalitate specifică de a gândi despre lume, care este calitativ diferită de stadiul anterior și de cel următor. Pe baza observațiilor făcute, Piaget a stabilit patru stadii ale dezvoltării cognitive a copilului:

- stadiul inteligenței senzorio-motorii (0-2 ani);
- stadiul preoperațional (2 și 7 ani);
- stadiul operațiilor concrete (7 și 11 ani);
- stadiul operațiilor formale (de la 11-12 ani la maturitate).

Conform teoriei lui Piaget, perioada preșcolară corespunde *stadiului preoperațional al dezvoltării cognitive*.

Observând copiii în timpul jocului, Piaget a demonstrat că spre sfârșitul celui de-al doilea an de viață al acestora, se trece la o funcționare psihologică nouă din punct de vedere calitativ. Spre sfârșitul stadiului senzoriomotor copiii încep să se joace jocuri imaginative: li se dă de băut păpușilor dintr-o cană goală, o bucată de hârtie devine cuvertură de pat, iar o bucată de pânză devine mantie regească. Copilul poate să se angajeze în gândire de tip reprezentational, prin care imaginile pot fi manipulate la nivel mental, cuvintele pot fi folosite pentru a înlocui obiectele și persoanele și poate fi creată o lume de fantezie diferită de cea reală cum și-o dorește copilul. Copilul nu mai are nevoie strictă de interacțiune directă cu obiectul, el fiind capabil să utilizeze reprezentările mentale ale mediului și să interacționeze cu acestea. În teoria lui Piaget **operația** reprezintă o intervenție utilizată pentru a acționa mental asupra obiectelor. Iată câteva exemple de operații mentale în concordanță cu teoria lui Piaget: a aduna 3 obiecte la altele 5, ordonarea unor obiecte după mărime, clasificarea unor creaturi diferite (elefanți, câini și pisici) sub același nume de animale, etc.

Stadiul preoperațional este alcătuit din două substadii:

- Substadiul *gândirii simbolice și preconceptuale* (2-4 ani) dominat de imagini și simboluri, expresii ale funcției semiotice. În această etapă de vârstă, copiii utilizează jocul simbolic (brațul unui fotoliu devine un cal imaginar) și jocul de rol (jocul de-a

Parteneri:

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AOIPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

bucătăreasa etc). Jocul de rol are o contribuție semnificativă la formarea abilităților sociale.

- Substadiul *gândirii intuitive* (4-7 ani) coincide cu achiziția unui volum considerabil de cunoștințe și organizarea în forme tot mai coerente și complexe a reprezentărilor mentale. Gândirea este dominată de raționamentul intuitiv, un tip de raționament dominat de emoții, în cadrul căruia deducția se realizează pe baza unor proprietăți proeminente ale obiectelor și fenomenelor. Aplicând raționamentul intuitiv, un copil va considera de exemplu că o tablă de ciocolată cu suprafața mai mare însă mai subțire este mai mare decât una cu același gramaj însă mai redusă ca suprafață și nu la fel de subțire.

Piaget a considerat dezvoltarea intelectuală ca fiind dependentă de achiziția operațiilor, dar în timp ce gândirea la nivel simbolic este un aspect necesar către o astfel de dezvoltare, copilul din stadiul preoperațional rămâne deficitar în ceea ce privește utilizarea operațiilor mentale datorită mai multor caracteristici ale gândirii: egocentrismul, animismul, rigiditatea și raționamentul transductiv.

Pe parcursul stadiului preoperațional gândirea copilului este caracterizată de *egocentrism*. Copilul percepe lumea doar prin raportare la sine și nu are capacitatea de a sesiza punctele de vedere ale celorlalți. Piaget și Inhelder (1956) au ilustrat gândirea egocentrică a copiilor cu ajutorul unui peisaj tridimensional cu trei munți. Copiii au fost lăsați să analizeze macheta cu cei trei munți de mărimi și forme diferite rotindu-se în jurul ei. După ce au analizat-o, au fost rugați să se așeze pe un scaun, iar în partea opusă era plasată o păpușă, în diverse poziții. Copilului așezat pe scaun îi erau prezentate un set de fotografii ale modelului, luate din diferite unghiuri, și i se cerea să aleagă imaginea pe care o vedea păpușa. Copiii cu vârste de 4 ani sau mai mici indicau imaginea pe care ei o vedeau (gândire egocentrică). Copiii cu vârsta de 7 ani erau capabili să indice corect imaginea pe care o vedea păpușa. După Piaget, aceasta era o demonstrație clară de egocentrismului, respectiv incapacitatea copiilor mici de a modifica focusul de la propria perspectivă și de a înțelege faptul că alți oameni pot să vadă aceeași scenă în moduri diferite. Termenul de egocentrism utilizat de Piaget nu are legătură cu egoismul.

Animismul constă în credința că obiectele au o natură spirituală intrinsecă, efectuează anumite acțiuni, se comportă într-un anumit fel, au sentimente sau trăsături de personalitate, la fel ca oamenii. El este ilustrat de Piaget prin următorul schimb de cuvinte:

Piaget: „Ce face soarele când sunt nori și plouă?”

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Copil: „Pleacă pentru că e vreme rea.”

Piaget: „De ce?”

Copil: „Pentru că nu vrea să se ude.”

Conversațiile pe care le au uneori copiii cu obiectele evidențiază *animismul*. *Artificialismul* „constă în credința că fenomenele naturale se datorează unor acțiuni umane sau se datorează intervenției unor ființe imaginare, responsabile de desfășurarea lor (frigul din mijlocul iernii se datorează suflării de gheață a Crăiesei Zăpezii)” (I. Todor, 2013, p. 104).

Rigiditatea gândirii se manifestă în diferite feluri. Ireversibilitatea este unul dintre ele și constă în tendința copiilor de a se gândi la obiecte și evenimente în ordinea în care au fost exprimate prima oară. Copiii preșcolari sunt incapabili să refacă o secvență, gândirea lor fiind rigidă. Când copiii pot să realizeze adunări și scăderi, ei devin capabili de gândire reversibilă. Atunci ei vor înțelege că dacă $3 \text{ plus } 4$ este egal cu 7 , atunci și $7 \text{ minus } 4$ trebuie să fie egal cu 3 . Rigiditatea gândirii se observă și în incapacitatea copiilor de a se adapta la schimbările înfățișării externe a obiectelor.

Raționamentul transductiv constă în formarea unor concluzii sau judecăți pe baza asociațiilor simple dintre evenimente, copilul nesusizând corect natura relațiilor dintre acestea. De exemplu: nedormind într-o zi de după-masă, așa cum făcea de obicei, fiica lui Piaget, Lucienne a declarat: „*Nu am dormit, deci nu este după-masă*”. Lucienne dă dovadă de un tip de raționament care merge de la un fapt particular (somnia) la altul (după-masă), ajungând la concluzia că unul îl determină pe celălalt. Raționamentul transductiv identifică o relație cauzală între două elemente concrete, doar pentru că cele două evenimente se petrec împreună.

Teoria lui Piaget privind dezvoltarea cognitivă rămâne și astăzi un cadru de referință în descrierea dezvoltării copilului, chiar dacă rezultatele cercetărilor ulterioare i-au adus critici. I. Todor afirmă că „Piaget a reușit să aducă o schimbare de perspectivă în psihologia dezvoltării și în educație, atrăgând atenția asupra faptului că gândirea copilului este diferită calitativ de cea a adultului, adică copiii gândesc altfel, nu sunt doar niște adulți aflați într-o etapă de dezvoltare inferioară iar analiza gândirii copilului prin prisma gândirii adulte nu este un demers inspirat (I. Todor, 2013, p. 109).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 2

ÎNVĂȚAREA PRIN ACTIVITĂȚI INTEGRATE

2.1. Tradițional și modern în învățământul preșcolar

2.1.1. Delimitări conceptuale

Activitatea copilului preșcolar este bogată și greu de surprins în resorturile ei intime. Calitatea activității depinde mult de condițiile de manifestare care i se oferă. Responsabilitatea organizării și îndrumării acesteia revine, în familie părinților, iar în grădiniță, educatoarei.

În sens psihologic, prin **activitate** se înțelege **totalitatea manifestărilor de conduită exterioară sau mentală care duc la rezultate adaptative**. Specificul activității umane constă în faptul că dispune de conștiința scopului, este profund motivată, operează cu instrumente construite de om, este perfectibilă și creativă (P. Popescu Neveanu, 1993, p.100) . În acest sens putem spune că toate acțiunile desfășurate de preșcolari se constituie în activități mai mult sau mai puțin conștiente, motivate sau coerente. Începând de la mișcări simple motrice sau cu jucării, mici plimbări, discuții cu alți copii sau cu adulți la activități de desen, cânt, joc liber sau organizat, toate se constituie într-un ansamblu de acțiuni și activități pe care copilul le desfășoară.

În mediul instituționalizat al grădiniței, copilul desfășoară o serie de activități care sunt prevăzute în documentele oficiale (plan de învățământ, programă școlară etc.) și care sunt în continuă adaptare la exigențele contextului pedagogic. **Activitatea reprezintă principala modalitate de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ din grădiniță.** Termenul de „activitate instructiv-educativă” e corespondent cu cel de „lecție” din didactica școlară. Astfel, putem conchide că lecția sau activitatea, în părerea lui I.Cerghit este o „entitate de învățământ, care este ceva mai mult decât o formă sau un cadru de organizare a instrucției, căci presupune mecanisme și legități de structurare și funcționare ce trebuie bine cunoscute” (C. Cucoș, 1998, p. 201).

Lecția sau activitatea instructiv-educativă trebuie privite ca un microsistem pedagogic, care redau imaginea însăși a procesului de învățământ ca macrostructură pedagogică. Astfel, componentele, caracteristicile și concepția care fundamentează procesul de învățământ se regăsesc,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

toate, la nivelul lecției sau activității. I. Cerghit (1983) propune un **model tridimensional al variabilelor** lecției sau **activității**:

- **dimensiunea funcțională** – orice activitate presupune un scop și obiective bine determinate;
- **dimensiunea structurală** – orice activitate angajează resurse umane, materiale și de conținut, presupune selectarea unor metode și mijloace de învățământ, se realizează într-un timp determinat și într-un mediu pedagogic;
- **dimensiunea operațională** – vizează desfășurarea activității cu strategii și procese specifice și evaluarea cu funcție de optimizare.

Principalele condiții care trebuie respectate în alegerea formelor de organizare a procesului instructiv-educativ din grădiniță țin de: specificul formal al acestuia și de coordonatele generale ale activității copilului preșcolar.

a) Coordonatele activității copilului preșcolar

Pentru circumscrierea activității preșcolarului se pot lua drept coordonate gradul de manifestare al autonomiei, nivelul de sociabilitate și varietatea activităților desfășurate cu el în mod obișnuit.

Deși posibilitățile preșcolarului de orientare în spațiul larg sunt reduse, el are, totuși, un anumit grad de autonomie și siguranță în locurile cunoscute și vorbește suficient de bine pentru a se înțelege cu ceilalți. De asemenea, remarcăm faptul că, în general, el este apt pentru autoservire (mănâncă, se îmbracă, se spală singur), conștientizează și își exprimă trebuințele și dorințele, este interesat de un număr de activități, are preferințe și unele criterii de apreciere; este cooperant cu adulții cunoscuți și începe să ceară să se joace cu alți copii. În acest context, dacă este stimulat corect, gradul de manifestare a autonomiei sale devine apreciabil la sfârșitul preșcolarității, inclusiv cu privire la inițiativa de a învăța.

Condițiile principale ale creșterii independenței în activitate sunt:

- stabilirea unui raport echilibrat între activitatea dirijată de adult și cea independentă;
- varietatea și accesibilitatea activităților.

În cadrul unei activități comune cu adultul, copilul cere și primește mai mult decât poate oferi. Adultul este autoritatea supremă, dar și o sursă de siguranță, de satisfacții, de cunoștințe. De

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

obicei, el vine în întâmpinarea dorințelor copilului. Apropierea, disponibilitatea și intervenția frecventă a adultului îi sunt indispensabile. Sugestiile adultului sunt primite cu plăcere pentru că dorește să realizeze tot mai multe acțiuni. Receptarea mesajului adultului, cu rol de stimulare, de apreciere sau de întreținere a activității se realizează, la 3-4 ani, într-un schimb bilateral personalizat, adaptat la situația concretă din acel moment. Mai târziu, acest lucru se realizează sub forma unor norme general valabile și a unor indicații pentru perioade mai lungi.

Socializarea preșcolarii este un proces progresiv. Cu vârsta, posibilitățile de cooperare ale copiilor cresc. Din experiențele sociale diferite ale copiilor pot rezulta diferențe semnificative.

Grădinița joacă un rol esențial în ceea ce privește procesul de socializare al copiilor.

Preșcolarii mici nu sunt indiferenți la activitatea din jur. Îmbogățirea cunoașterii și activității lor are mult de profitat din schimbul de informații perceptivă și verbale. La 3 ani, copiii se joacă unul lângă altul fără să coopereze. Însă, interesul pentru persoane, pentru trebuințele sociale, interesul de afiliere la un grup de copii mai mari sunt manifestate. Se știe că, mai ales în materie de deprinderi psihofizice, copiii învață foarte ușor unul de la altul, prin imitație. Nivelul de dezvoltare al copilului de 4-5 ani îi permite acestuia realizarea unor activități în care colaborează cu unul-doi parteneri. În momentele de incertitudine, copilul recurge la apărarea sau ajutorul adultului. Cooperarea prin schimb de idei și activitate unitară, prin contribuții alternative a doi sau mai mulți copii, își fac apariția spre vârsta de 5 ani. Copilul are acum o autoritate mai mare. Organizează și planifică jocul de comun acord cu ceilalți. Dacă nu este implicat efectiv, poate să aprecieze rezultatele folosind criterii obiective. De obicei trăiește în sfera intereselor personale imediate.

b) Specificul formal al procesului instructiv-educativ din grădiniță

Componentele procesului de învățământ au, fiecare, o mare diversitate de manifestare. În momentul inițierii unei activități, ele trebuie să fie compatibile și să contribuie la realizarea scopului propus.

Formele de organizare a procesului de învățământ din grădiniță sunt modalități de structurare a tuturor elementelor care compun acest proces la un moment dat.

Obiectivul general al procesului instructiv-educativ (dezvoltarea armonioasă a copilului) va îmbrăca forma unor scopuri și obiective subordonate, care vor fi realizate progresiv. Din multitudinea scopurilor și a obiectivelor va decurge și căutarea unor forme de organizare diverse,

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

adevrate acestora. Obiectivele cadru și de referință acționează asupra unei anume forme de învățământ în mod direct, prin limitele impuse celorlalte componente ale procesului de învățământ.

În desemnarea formelor posibile de organizare există, totuși, un element central: relația dintre educator și educat, respectiv gradul de dirijare a activității copilului de către adult. Cadrul didactic poate să participe sau nu la activitatea copilului, poate să conducă direct, mai mult sau mai puțin dirijat sau poate să organizeze activitatea, să o supravegheze, să o influențeze indirect. Componenta „educabil” din procesul de învățământ acționează în determinarea formei de organizare prin particularitățile de vârstă, particularitățile individuale, numărul de copii care participă la o activitate educativă (un singur copil, un grup mic, 2-6 copii, grupa întreagă).

Răspunzând necesității de a respecta specificul relației dintre educator și educabil la vârsta preșcolară și armonizării acesteia cu cerința cuprinderii unui număr cât mai mare de copii în grădiniță, activitățile organizate în învățământul preșcolar se structurează în următoarele forme:

- activitatea comună, frontală, în care educatoarea conduce activitatea întregii grupe de copii;
- activitatea unui grup mic de copii, condusă de educatoare;
- activitatea unui singur copil, condusă de educatoare;
- activitatea unui grup mic de copii, organizată și supravegheată direct de educatoare, dar în care aceasta nu intervine până la sfârșit;
- activitatea independentă a unui copil, care poate să fie sau nu controlată direct de educatoare.

Deși într-o mai mică măsură, conținutul activității educative își pune și el amprenta pe forma de organizare. O activitate comună, de grup sau independentă poate fi, după conținut, de educare a limbajului, de educație fizică, muzicală, etc.

Metodele de învățământ precizează forma de activitate, indicând chiar forme specifice de activitate (exemplu: activitatea comună de Cunoașterea mediului – forma de realizare este observarea, care, la rândul ei, este și metodă).

Mijloacele de învățământ pot solicita o formă sau alta de organizare: demonstrarea cu ajutorul calculatorului solicită munca individuală sau pe grupuri mici; diafilmul se folosește cu precădere în activitatea frontală, activități de dezvoltare a vorbirii prin convorbiri după imagini, etc.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Orientarea metodologică generală spre învățarea activă, prin descoperire, va îndrepta preferințele spre forme de învățământ în care copilul poate fi mai activ (exemplu: activitățile bazate pe exerciții, pe fișe de muncă independentă, activități realizate pe microgrupuri, etc).

2.1.2. Forme de activitate utilizate în grădiniță

Activitatea din grădiniță are un caracter organizat, sistemic, fiind subordonată obiectivelor formării personalității copilului. Prin acest aspect, ea este diferită de cea din familie, dar , totodată, se deosebește și de cea școlară, de lecție, fiind mult mai flexibilă, mai adecvată celor mici. **Jocul domină ca formă de activitate și metodă de educare,** dar este completat și de alte activități ce se apropie oarecum de învățarea școlară (activități comune și extinderi) și de activitățile la alegere și opționale.

Toate formele fundamentale ale activității umane – joc, învățare, muncă – sunt prezente și la preșcolari, deși ponderea și importanța lor sunt altele decât la adult.

Jocul este forma predominantă de organizare a activității la preșcolari. Jocul îl angajează total pe copil, îi stimulează dezvoltarea pe toate planurile. Prin joc, însă, copilul învață să se apropie și de muncă. Jocul reprezintă o activitate de pregătire pentru viață, de exersare a capacităților cognitive, de stimulare afectiv-motivațională și volitivă, de dezvoltare a unor trăsături de caracter. Jocul este activitatea care dă specific preșcolarității. Datorită resurselor sale educative, el este utilizat ca formă de activitate, cât și ca metodă de instruire.

Învățarea reprezintă o activitate menită să schimbe comportamentul copilului, să-i faciliteze asimilarea de informații, să ajute copilul să se adapteze la mediu. Ea presupune asimilarea de cunoștințe și abilități, formare de capacități adaptative, prelucrare de informații, aplicare în practică și evaluare a propriilor performanțe. În grădiniță, învățarea este favorizată de existența unui cadru didactic specializat, de condițiile materiale asigurate, de organizarea adecvată a învățării.

Munca este o formă de activitate specifică adultului, cu scopul obținerii unui produs util sau producției de idei. Ea presupune existența unui scop, a unui efort conștient și se finalizează cu un produs material sau spiritual. Pentru preșcolari, se propune o muncă simplă, accesibilă și asumată liber, nu obligatoriu. Așadar , copiii își pot amenaja spațiul pentru activități, își pot face

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ordine la locul de joacă, pot să îngrijească colțul viu, să ajute la servirea mesei, să-și caute materialele distributive, ș.a.m.d.

2.2. Teorii ale învățării care stau la baza educației timpurii

Problematika învățării este definită în sens larg, ca fenomen universal în viața organismelor, este procesul de dobândire a experienței individuale de comportare având finalitate adaptarea (I. Bonchiș, 2004). Învățarea vizează întreaga existență a ființei umane, așadar este un fenomen multidimensional și plurinivelar cu structuri proprii, care exercită o influență puternică asupra dezvoltării și permanente inserații asupra conduitei adaptative.

Descifrarea procesului de învățare și înțelegerea rolului învățării în viața omului sunt operații ce depind într-o mare măsură de specificul teoriilor psihologice ale învățării de „variabile introduse în experiment și modul cum s-a experimentat, de conceptele teoretice de bază ale școlilor de pe pozițiile cărora s-a făcut interpretarea datelor” (P. Golu, 2001, p. 25). Învățarea este o „acumulare de experiență, în procesul relației reciproce dintre individ și mediu, care duce la anumite schimbări în comportamentul personalității” (I. Neacșu, 1990, p. 21).

Învățarea poate fi *spontană* (neorganizată) sau *sistematică*. **Învățarea spontană** are o pondere semnificativă în determinarea comportamentului fiecăruia dintre noi. Masajele pe care le primim în mod cotidian din partea celorlalți sau din mass-media, evenimentele de viață prin care trecem, locurile pe care le vizităm, ne pot influența pe termen lung la nivel cognitiv și comportamental, fără să fi existat un scop didactic inițial.

Învățarea sistematică este o activitate care implică stabilirea unor obiective sau scopuri, selectarea unor strategii și proceduri și, nu în ultimul rând, efort cognitiv. Învățarea realizată în școli sau în cadrul altor instituții specializate în furnizarea de servicii educaționale este de regulă o învățare sistematică.

2.2.1. Modelul behaviorist

Studiile inițiale pe tema învățării, din perspectivă behavioristă, au avut la bază premisa că înțelegerea comportamentului se realizează mai bine în funcție de cauze externe decât de cauze interne, respectiv reacționează la stimulii veniți din mediu. Reprezentanții acestei orientări au

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
ANIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

identificat mai multe tipuri de învățare: învățarea prin condiționare clasică, învățarea prin condiționare operantă, precum și o serie de legi și principii care ar sta la baza fenomenului de învățare.

Plecând de la presupunerea că experiențele trăite determină schimbări în oameni și că aceste schimbări urmează niște principii clare, behavioriștii considerau că descoperirea principiilor va da posibilitatea realizării unor predicții ale viitoarelor acțiuni, pe baza experienței trecute. Cele mai cunoscute modele behavioriste ale învățării sunt: *învățarea prin condiționare clasică* (I. P. Pavlov), *legea efectului* (E. L. Thorndike), *condiționarea operantă* (B. F. Skinner).

Teoria condiționării clasice se întemeiază pe tezele reflexologiei elaborate de către I.P. Pavlov (1846-1938). Prin asocierea repetată a stimulului condiționat cu cel necondiționat se ajunge la învățarea unei reacții condiționate la stimulii care, în faza inițială, erau relativ neutri. Experimentul lui Pavlov este edificator: dacă semnalul soneriei (stimul condiționat) era acționat în momentul în care unui câine i se prezenta hrana (stimul necondiționat), și dacă această asociere se repeta de mai multe ori, se ajunge la situația în care câinele saliva numai la auzul soneriei (răspuns condiționat). Condiționarea clasică „presupune dobândirea, prin repetare, a unor răspunsuri automatizate, în urma asocierii stimulilor și repetării acestor asocieri. Alăturarea emoțiilor pozitive de bucurie, încredere, speranță cu un anumit conținut al predării poate duce la apariția și consolidarea unei atitudini față de acel conținut. Răspunsul învățat este de data aceasta o reacție sau o stare emoțională, pozitivă sau negativă, de bucurie sau frică” (I. Nicola, 1996, p. 126).

Psihologul american E. Thorndike (1874-1949) este precursorul teoriilor învățării dezvoltate în cadrul psihologiei behavioriste. Conform teoriei lui Thorndike „învățarea se definește astfel, ca o modalitate în comportamentul observabil datorată exercițiului, respectiv întăririi diferențiate a legăturii dintre stimul și răspuns (situație și comportament)” (L., Trif, E., Voiculescu, 2013, p. 85).

Autorul subliniază că învățarea este un proces gradual, datorat asocierii dintre stimul și răspunsul pe care subiectul îl învață, iar răspunsurile repetate urmate de recompensă, determină o stare de satisfacție, ceea ce conduce la întărirea lor. Răspunsurile care nu sunt recompensate vor pierde din intensitate și astfel nu vor fi învățate. Pe măsură ce organismul descoperă care din răspunsuri produc satisfacție și care nu, erorile vor fi eliminate, ceea ce înseamnă că recompensele, sau succesele și eșecurile furnizează un mecanism de selecție a răspunsurilor cu valoare adaptativă.

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

B. F. Skinner (1904-1990) a continuat cercetările inițiate de Thorndike, introducând în psihologia învățării conceptele de „reflex instrumental” și „condiționare operantă”. În opinia lui Skinner, comportamentul este modelat prin consecințele sale. *Reflexul instrumental* se referă la asocierea unui răspuns comportamental cu anumite consecințe, în funcție de care, persoana care învață menține răspunsul comportamental respectiv, sau nu.

Autorul teoriei subliniază **caracterul intențional al învățării umane**. În condiționarea operantă, persoana care învață își modelează comportamentul intervenind activ în mediu în funcție de consecințele pe care le anticipează. De cele mai multe ori, comportamentele indivizilor sunt mijloace la care aceștia recurg pentru a obține consecințele dorite.

B. F. Skinner a acordat un rol important în dezvoltarea teoriei sale, „întăririlor” (G. Tomșa, 2005, p. 90). Învățarea unui comportament considerat dezirabil se poate realiza prin administrarea unor întăriri pozitive sau negative. *Întăririle pozitive* sau recompensele sunt acele consecințe comportamentale care determină repetarea comportamentului în cauză (creșterea probabilității lui de apariție). Recompensele pot fi reale (cum ar fi obținerea hranei sau a unui premiu în bani sau obiecte), sau simbolice (cum sunt de pildă notele școlare). La om o mare parte a recompenselor sunt determinate social: aprecierea din partea celorlalți, prestigiul, avansarea în funcție. *Întăririle negative* sunt acele evenimente care apar în timpul sau după efectuarea unui comportament, diminuând probabilitatea de repetare a acestuia (ex.: atitudinea ostilă a colegilor sau a profesorului, deranjați de faptul că întârziem la curs, poate constitui o întărire negativă care reduce probabilitatea de repetare a acestui comportament).

2.2.2. Constructivismul cognitiv

Este fundamentat pe teoria dezvoltării cognitive a lui Jean Piaget, conform căreia individul trebuie să-și construiască propria cunoaștere prin experiență. Aceasta îi permite să-și creeze scheme (modele mentale) care se modifică prin două procese complementare – asimilare și acomodare. În acest proces rolul care îi revine educatorului este limitat la acela de a sigura un context ambiental pentru activitatea exploratorie a elevului.

El pornește de la teza că realitatea obiectivă nu se descoperă de la sine, ci doar dacă individul procesează mental informațiile acumulate, recurgând la o construcție mentală de

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AȘI POSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

prelucrare a lor, prin acomodare și asimilare progresivă. Acumularea informațiilor se realizează și prin experiență directă, dar se valorifică și datele contextului cultural, alte experiențe cognitive deja consolidate, ca puncte de plecare.

În viziunea constructivismului piagetian, cognitivist sau psihologic, învățarea este un demers individual: elevii vin la lecții cu idei, credințe și opinii ce trebuie modificate, dezvoltate, alterate de educator. În acest scop, educatorul formulează sarcini și probleme-dilemă pentru elevi. Construirea cunoașterii apare ca rezultat al activității depus pentru rezolvarea acestor sarcini. Practicile caracteristice includ „învățarea prin descoperire”, operarea cu obiecte, sarcini care solicită operarea cu conceptele existente.

Cheia cunoașterii se află în „cutia neagră”, unde au loc procesările în patru etape:

1. Prelucrarea primară a informațiilor (tratarea precoce prin senzații și prelucrarea profundă prin percepții, rezultând construirea imaginilor, identificarea și prelucrarea lor);
2. Formarea reprezentărilor mentale, ca modele interiorizate, rezultate din sistematizarea, organizarea, codificarea lor;
3. Prelucrarea abstractă a informațiilor prin: înțelegere (integrarea celor noi în cele vechi), categorizarea și conceptualizarea (ordonarea, gruparea, generalizarea ca rețele, prototipuri, concepte), raționalizarea (formularea de propoziții și inferențe), rezolvarea de probleme și luarea de decizii asupra rezolvării situațiilor.
4. Procesarea cunoștințelor în memorie, mai ales pentru cea procedurală și conceptuală și ca mod de organizare (rețele, scheme, scenarii cognitive).

Consecințele educaționale sunt: învățarea este tocmai procesul de interiorizare a ceea ce se cunoaște prin experiență directă, dar, mai ales, prin procesare mentală, ajungându-se la construcția de modele cognitive, scheme, concepte. Învățarea este activă prin implicarea elevilor în căutarea, prelucrarea, dezvoltarea sensurilor și a relațiilor între date. Experiențele anterioare trebuie actualizate, alături de experiența concretă, pentru prelucrarea lor comună, interpretarea variată formularea de ipoteze, reflecții.

Noua construcție poate începe după corectarea confuziilor, prejudecăților, schemelor mentale neclare, omisiunilor. Învățarea este contextuală: elevul este în relație cu ce cunoaște, în ce cadru, ce experiențe face, cu ce resurse, în ce relații, ce conflicte sesizează și le rezolvă, ce aplicații

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

conturează, ce transferuri face. Construcția este colaborativă apoi, dar și motivațională, metacognitivă, atitudinală, deschizând mai multe soluții de rezolvare, variante, perspective.

Piaget nu s-a angajat în cercetări directe asupra învățământului și educației, dar studiile sale privind dezvoltarea stadială a inteligenței au avut un puternic impact asupra procesului educațional. Teoria dezvoltării stadiale a inteligenței și, în general, a capacității cognitive are implicații asupra organizării planului de învățământ și a programelor analitice, în sensul că ea impune armonizarea materiilor de învățământ, respectiv a conținuturilor prevăzute de programele analitice cu structurile de gândire ale elevilor.

2.2.3. Constructivismul social

Lev Vîgotski s-a născut în 1896 în Bielorusia. El a absolvit Universitatea din Moscova în 1917 cu licență în drept și o specializare în literatură. În perioada 1918-1924, Vîgotski a predat literatura și psihologie. Viața sa s-a schimbat când a elaborat o lucrare în psihologie, domeniu în care el nu avea o pregătire formală. Lucrarea s-a bucurat de o recunoaștere deosebită și i-a adus invitația de a se alătura Institutului de Psihologie al Universității din Moscova, unde a realizat cercetări, a ținut prelegeri și a publicat până când a murit. Lui i se atribuie conceptul de „*constructivism social*”, în sensul că elevul își construiește învățarea în colaborare cu ceilalți

În timp ce Piaget descrie dezvoltarea ca pe o construcție internă a subiectului, născută din interacțiunea cu obiectele, Vîgotski insistă asupra rolului interacțiunii sociale în această dezvoltare. În concepția lui Vîgotski, dezvoltarea cognitivă e rezultatul unei duble formări, externă și apoi internă, într-o mișcare a cărei direcție este de la social la individual, și nu invers. Capacitățile copilului se manifestă mai întâi într-o relație interindividuală, când mediul social asigură ghidajul copilului, și abia apoi are loc declanșarea și controlul individual al activităților, ca urmare a unui proces de interiorizare. Astfel, fiecare funcție psihică superioară apare de două ori în cursul dezvoltării copilului: mai întâi într-o activitate colectivă dirijată de adult (ca funcție intersihică) și abia în al doilea rând ca activitate individuală, ca proprietate interioară a gândirii copilului (ca funcție intrapsihică). Cel mai elocvent exemplu în această privință este cel al limbajului. El insistă asupra relației stânse dintre limbaj și gândire. Complexitatea dezvoltării proceselor mentale merge mână în mână cu dezvoltarea limbajului. La început, limbajul îi aparține adultului. Prima gândire a

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

copilului este preverbală. Când adultul îi explică un anumit lucru copilului, el îi oferă acestuia acces la procesele intelectuale care în mod normal se bazează pe limbaj. Așadar, relația socială îi deschide calea spre limbajul ce fundamentează și permite procesele intelectuale și aparține contextului social, în care copilul poate să învețe și să internalizeze procesele ce, în dezvoltarea lui ulterioară, vor opera automat, ca gândire verbală. Acest tipar de dezvoltare în care procesele intelectuale se mișcă dinspre exterior (social) spre interior Vîgotski îl numește legea generică a dezvoltării culturale.

Dezvoltarea este concepută de Vîgotski ca o socioconstrucție care urmează o direcție inversă decât cea preconizată de Piaget. Vîgotski susține un raport invers de cauzalitate: „Învățarea poate să se transforme în dezvoltare; procesele dezvoltării nu coincid cu cele ale învățării, dar le argumentează pe acestea, dând naștere la ceea ce a numit zonă a proximei dezvoltări” (G. Tomșa, 2005, p. 89). Întotdeauna va exista un spațiu potențial de progres în care capacitățile individuale vor putea fi depășite dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Grație imitației, într-o activitate colectivă și dirijat de adult, copilul este în măsură să realizeze mai mult decât ceea ce reușește să facă în mod autonom. Acest potențial de învățare în interacțiune asocială definește unul dintre conceptele majore ale teoriei lui Vîgotski, cel de zonă a proximei dezvoltări. Aceasta reprezintă aria dintre nivelul actual de dezvoltare a copilului și nivelul de dezvoltare potențial care poate fi atins (achiziționat) cu ajutorul adulților sau prin intermediul altor persoane mai experimentate. Pentru Vîgotski, învățarea precede dezvoltarea, iar zona proximei dezvoltări asigură legătura dintre ele.

2.3. Jocul ca tip de învățare de activitate integrată

Pentru copil aproape orice activitate este joc, prin joc el anticipează conduitele superioare. Pentru copil „jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții. Jocul este sintagma, atmosfera în care ființa sa psihologică poate să respire și, în consecință, poate să acționeze”

Nu ne putem imagina copilăria fără râsetele și jocurile sale. Un copil care nu știe să se joace, „un mic bătrân”, este un adult care nu va ști să gândească.

Prin joc el pune în acțiune posibilitățile care decurg din structura sa particulară; traduce în fapte potențele virtuale care apar succesiv la suprafața ființei sale, le asimilează și le dezvoltă, le îmbină și le complică, își coordonează ființa și îi dă vigoare.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

În 1990, Asociația Internațională pentru Dreptul Copilului de a se juca a prezentat importanța jocului în procesul educației, afirmând:

- jocul are un rol important pe întregul parcurs al procesului de educație;
- jocul spontan dezvoltă copilul;
- climatul natural, cultural, interpersonal trebuie îmbunătățit și extins pentru a încuraja jocul;
- interacțiunile copil-adult în activitățile de joc sunt o componentă importantă a procesului învățării (*Ghid de bune practici pentru Educația Timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani, 2008, pp .27-28*).

Ce este jocul?

- experiență naturală, universală;
- formă de activitate individuală sau de grup;
- un mod de explorare a mediului înconjurător; o modalitate de dezvoltare a competențelor sociale, a inteligenței, a limbajului, a creativității;
- cale de transmitere și păstrare a culturii autentice, de cunoaștere și intercunoaștere;
- jocul oferă oportunități pentru copiii cu nevoi speciale, favorizează incluziunea socială.

Jocul este considerat o strategie optimă pentru promovarea îngrijirii timpurii și a dezvoltării.

Jocul, în contextul atașamentului securizant oferit de adulți, oferă copiilor bogăția, stimularea și activitatea fizică de care au nevoie pentru dezvoltarea creierului pentru învățarea viitoare.

Așa cum afirmă și H. Gardner (1983 – teoria inteligențelor multiple) jocul este un proces interdisciplinar, el încurajează toate tipurile de inteligență: lingvistică, muzicală, logico-matematică, spațială, corporal-chinesteziă, personală și socială. Prin joc, copiii:

- învață elemente de vocabular nou numind obiectele în timpul jocului; caracteristicile acestora, relațiile dintre ele, utilizând structuri gramaticale, dezvoltându-și abilitatea de a susține o conversație; Exprimă dorințe, negociază, împărtășesc idei, experiențe, imită aspecte din viața cotidiană.
- învață muzica prin intermediul jocurilor cu text și cânt, jocurilor cu acompaniament instrumental;
- își formează deprinderi matematice, construiesc, numără cuburi, obiecte, le compară, le sortează, le așează în spațiu.

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918
UAB
AN ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- își dezvoltă abilități spațiale prin arte (desen, pictură, modelaj), prin jocurile de corespondență vizuală și pe baza realizării de semne vizuale;
- aleargă, se cațără, aruncă și prind mingea sau alte obiecte, sar coarda dezvoltându-și abilitățile de tip corporal-kinestezic;
- conștientizează propriile sentimente, gânduri;
- rezolvă situații problematice, găsesc soluții pentru probleme reale;
- dobândesc abilități sociale îndeplinind diferite roluri sociale, învață să vadă lumea din perspectiva altor persoane, folosesc limbajul.

Prin joc copilul este stimulat din toate punctele de vedere ale dezvoltării sale! De aceea, jocul este cea mai eficientă formă de învățare integrată datorită naturalei cu care copilul învață!

Prin joc copilul:

- desfășoară o activitate specifică în sensul identității personale, urmează cerințele și determinările de bază ale copilului;
- realizează mișcări de motricitate grosieră și fină, de coordonare oculo-motorie;
- comunică, își îmbogățește și exersează vocabularul, își dezvoltă limbajul;
- rezolvă probleme de viață din mediul lui fizic și social;
- experimentează posibilități de adaptare, rezolvă probleme, creează soluții;
- exprimă sentimentele sale în simboluri, își dezvoltă astfel gândirea abstractă;
- comunică cu sine, cu ceilalți, își exprimă sentimente, reacționează afectiv, recepționează și învață să recunoască sentimentele celorlalți;
- folosește obiectele din jurul lui în scopuri în care au fost create, dar și în alte scopuri (își dezvoltă creativitatea), își dezvoltă atenția, motivația, interesul.

Pentru ca jocul să contribuie cât mai semnificativ la dezvoltarea copilului sunt necesare câteva condiții:

- jocul să permită ocazia unor descoperiri, experimente sub supravegherea adultului;
- materialele puse la dispoziția lui să solicite copilul și să-l antreneze în noi experiențe, să-i faciliteze formarea deprinderilor, să-i extindă cunoașterea;
- interesul copilului, preocupările lui imediate să fie satisfăcute prin situațiile de joc create;
- să se încurajeze interacțiunea, să se stimuleze dezvoltarea socio-emoțională;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

- să se creeze un spațiu adecvat abordării jocului ca activitate complexă și completă;
- jocul copilului reprezintă feed-back-ul influenței educative a adultului asupra sa.

Jocul influențează pozitiv dezvoltarea ulterioară a copilului, prin joc se declanșează mecanismul propice cultivării unor calități morale: perseverență, curaj, inițiativă, precum și educarea voinței, a stăpânirii de sine, autocontrolul.

Astfel, în jocul „De-a magazinul de jucării” copilul care interpretează rolul de vânzător trebuie să aranjeze marfa în rafturi, să stabilească prețurile, să aștepte frumos clienții. Nu-i ușor să-ți înfrânghi dorințele imediate, dar rolul cere acest lucru și astfel îți educi voința îți dezvoltă acuitatea vizuală, simțul ordinii (copilul așează jucăriile într-o ordine stabilită după criteriile proprii, știe unde se află o jucărie și merge direct la ea când e cerută de un cumpărător).

Copilul se dezvoltă sub aspect cognitiv, jocul îmbogățește cunoștințele, declanșează capacitățile mentale (cunoaște și denumește jucăriile pe care le așează în rafturi, utilizează corect formulele de adresare, face aprecieri la adresa acestora, le compară sub aspect cantitativ, calitativ, stabilește prețul, numără „banii”).

Își precizează, exersează și îmbogățește vocabularul (utilizează cuvinte, expresii, formule lingvistice în context, apreciază, descrie, admiră, întreabă), comunică ușor, firesc, cu plăcere în joc. Se dezvoltă sub aspect fizic (face mișcări de aplecare, întoarcere, ridicări și coborâri ale brațelor, răsuciri, prindere, aruncare, ghemuire). Învăță să-și stăpânească emoțiile, reacționează adecvat, se modelează procesele afectiv-emoționale (copilul este total convins că trebuie să joace cât mai fidel rolul pe care îl modelează cu maximă convingere, el este cu adevărat vânzătorul pe care l-a cunoscut și care l-a impresionat, adăugând la aceasta cum și l-ar dori).

În plan social copilul învață prin joc să trăiască și să acționeze împreună cu ceilalți (rolul interpretat are corespondență socială, realitatea nu este reprodusă identic, ci transfigurată respectându-se însă relațiile interumane: vânzătorul are acest statut atâta vreme cât există și un cumpărător cu care relaționează).

Jocul este o experiență naturală, universală ce face parte din viața de zi cu zi. Pretutindeni în lume copiii se joacă individual sau în grupuri mici, explorând mediul înconjurător, cunoscându-și tovarășii, descoperindu-se pe sine, învățând, dezvoltându-se.

Jocul servește pentru susținerea culturii autentice, încorporează povești populare, aniversări, tradiții, obiceiuri, teme universale, fiind o experiență de învățare cu multiple valențe.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Iată câteva recomandări pentru educatori, părinți, bunici:

- participați la jocul copilului dacă vă acceptă („*Ce zici dacă eu aș dori să cumpăr de la magazinul tău, două pâini și un pachet de biscuiți?*”);
- jucați-vă efectiv cu copilul, stimulați-l să manipuleze obiecte și situații, diversificându-i modurile și modalitățile de joc („*Acum e rândul meu să așez cubul roșu. Care piesă urmează?*”);
- folosiți materiale potrivite pentru nivelul de dezvoltare a copilului și stimularea sa (la 3-4 ani oferim copiilor cuburi mai mari, viu colorate, ușoare, puzzle-uri mari; la 5-6 ani se pot juca cu lego, piese mai mici care necesită precizie în mișcare, multă atenție, răbdare, perseverență și experiență). Materialele alese să fie colorate, sigure și durabile (jocurile și jucăriile să fie din materiale rezistente, ușor de mânuit, estetice, să nu prezinte pericol de accidente, să atragă prin formă, culoare, mărime, să corespundă preocupărilor de vârstă și scopului urmărit. Nu vom folosi obiecte din sticlă, sârmă, nasturi, pioaneze la 3-4 ani și nici cuburi grele sau alte jucării care presupun efort fizic ce depășește posibilitățile acestora);
- planificați activitățile în așa fel încât copilul să-și antreneze cât mai multe abilități (în momentul în care copilul a căpătat o deprindere e necesar să complicăm jocul, solicitând copilul să rezolve sarcini cu un grad mai mare de dificultate. „*Dacă ai adus toate păpușile pe canapea, hai să le așezăm în ordine, de la cea mai mică la cea mai mare?*”);
- atrageți copiii să se joace dacă este nevoie („*Știi că nu mă simt prea bine, am răcit, vrei să-mi faci tu un ceai?*” sau „*Eu sunt copilul, vrei să fii tu mama și să ne jucăm de-a familia?*”);
- apreciați mereu pozitiv eforturile copilului în joc („*Ce frumos ai construit, ești grozav!*”, „*Bravo, ți-a reușit prăjitura pentru păpușă!*”, „*Ce mult îmi place cum ai aranjat mașinuțele!*”);
- extindeți acțiunile copiilor și propuneți și altele („*Acum că ați terminat de gătit, haideți să așezăm masa pentru toate păpușile și să facem niște invitații să participe și alți invitați.*”);

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Unii dintre noi aranjează masa și alții vom scrie invitațiile. De câte farfurii avem nevoie?” etc.);

- lăsați copiilor destul timp să se gândească, să-și dezvolte jocul și să găsească soluții la problemele ivite, nu le răspundeți dumneavoastră (Când vin cu solicitarea: „Nu știu cum să fac aici, ajută-mă!” nu vă grăbiți să oferiți soluția, spuneți-le *”Oare cum ar fi mai bine? Tu la ce te gândești? Încearcă....și vom vedea dacă e bine...”* și lăsați-le un timp să găsească variante, soluții, să experimenteze, să învețe din greșeli, să persevereze);
- îmbogățiți cunoștințele copilului cu materiale noi pe care el le poate folosi jucându-se, introduceți idei noi, pentru a extinde cunoștințele și experiențele copilului (în jocul *”De-a brutarii”* dați copiilor făină, drojdie, sare și apă și ajutați-i să frământa aluatul din care ei vor modela cele mai minunate produse. Puneți la dispoziția lor semințe de mac sau susan și sugerați-le să modeleze *”specialități”* folosind aceste ingrediente);
- creați copilului posibilități multiple de *a se juca cu alții*; stimulați copilul să stabilească relații de joc cu alți copii; dezvoltați jocul în comun al copiilor (Când ieșiți în parc încurajați copilul să relaționeze cu alți copii: *„Uite ce minge frumoasă are băiețelul acela, întreabă-l cum se numește și roagă-l să se joace cu tine!”*, *„Ia și fetița cu tine ca să plimbați împreună păpușa cu căruciorul, să fiți două mămici!”*);
- folosiți întreaga noastră creativitate și experiență pentru a descoperi împreună cu copilul noi obiecte și materiale ce îi pot stimula și lărgi experiența prin joc (În timpul plimbărilor pot aduna materiale din natură: crenguțe, frunze, ghinde, pietricele, păstrează ambalaje, haine vechi, vase, aparate – toate sunt o sursă inepuizabilă pentru subiecte noi de joc, dezvoltă imaginația, creativitatea, gândirea, satisfac curiozitatea, îmbogățesc experiența de viață a copiilor”);
- folosiți *toate ocaziile* pentru a dirija atenția copilului spre obiectele și evenimentele naturale/reale care pot stimula și satisface curiozitatea sa (Urmărim transformările din natură, venirea și plecarea păsărelelor, zborul fluturașului, viața găzelor, creșterea plantelor);

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- *valorificați experiența personală a copilului și integrarea cu noile cunoștințe și deprinderi prin situațiile de învățare pe care le creați. Prin joc acest lucru este cel mai lesne de realizat;*
- *acordați timp suficient și spațiu ambiental într-un mediu curat și securizant unde jocul să fie o experiență benefică și sigură (Copilul trebuie să se joace într-un spațiu curat, bine aerisit, luminos unde există mobilier adecvat, jocuri și jucării ce nu-i pun în pericol viața sau sănătatea, sub directa supraveghere a adultului. Copilul se joacă atâta timp cât își satisface nevoia de cunoaștere, de mișcare, cât timp mediul îl stimulează iar adultul îi oferă suport.);*
- *asigurați participarea tuturor copiilor în joc, îndeosebi a celor care sunt timizi sau nu au încredere că pot să contribuie și ei la derularea jocului prin asumarea unui rol sau nu sunt solicitați de alți copii. („Eu am aflat că și Daniel are acasă un cățeluș și chiar el are grijă de el. Cred că vă poate ajuta el la prepararea mâncării pentru Pongo”).*

2.4. Specificul jocului și metode de stimulare a învățării prin activități integrate

Copilul evoluează continuu de-a lungul existenței sale, iar participarea la procesul de educație este un element cheie pentru asigurarea acestei evoluții.

Curriculumul pentru educația timpurie reprezintă un instrument în experiența de cunoaștere pe care o traversează copilul, fiind gândit, proiectat astfel încât să răspundă obiectivelor educației timpurii și anume pregătirea copilului pentru școală dar, mai ales, pentru viață.

Înțelegerea curriculumului ca întreaga experiență de învățare a copilului, dobândită atât în grădiniță, cât și în afara ei, prin activități de tip nonformal sau extrașcolar, planificate și aplicate de grădiniță, aduce cu sine noi accente din perspectiva realizării procesului de predare – învățare – evaluare în contextul noului curriculum.

Note definitorii ale noului curriculum:

- Centrarea pe copil a procesului educațional se reflectă în abordarea curriculumului din perspectiva dezvoltării globale și vizează cuprinderea tuturor aspectelor importante ale

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

dezvoltării complete a copilului, în acord cu particularitățile sale de vârstă și individuale.

- Accentul plasat pe *dezvoltarea capacităților, atitudinilor ce țin de dezvoltarea socio-emoțională* (a trăi și a lucra împreună sau alături de alții, a gestiona emoții, a respecta diversitatea), *dezvoltarea fizică* (motricitate fină și grosieră, dar și sănătate și alimentație sănătoasă) sau a *atitudinilor și capacităților în învățare* (curiozitate și interes, inițiativă, persistență în activitate, creativitate), alături de competențe academice urmărite în mod tradițional (din domeniul *dezvoltării cognitive și a limbajului și comunicării*) impun cadrelor didactice o regândire a demersului educațional.
- Conceptul de „dezvoltare globală a copilului” influențează în mod direct modul de organizare a educației din grădiniță, știut fiind că toate experiențele copilului sunt experiențe de învățare care accelerează dezvoltarea în diverse domenii. Proiectarea didactică este, inevitabil, profund influențată de această concepție. Experiențele de învățare prin intermediul cărora educatorii urmăresc dezvoltarea globală a copilului includ: activități pe domenii experiențiale, alături de jocuri și activități didactice alese, completate de activități de dezvoltare personală precum: rutine, tranziții, activități de după-amiază și activități opționale.

Noul curriculum poate fi transpus în practică prin intermediul activităților integrate, iar structurarea sa pe 6 teme integratoare (*Cine sunt/suntem? Când, cum și de ce se întâmplă? Cum este, a fost și va fi pe Pământ? Cum planificăm/organizăm o activitate? Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim? Ce și cum vreau să fiu?*) reprezintă o încercare de a organiza conținuturile curriculare, pe baza conceptului de „dezvoltare globală a copilului”.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 3

TIPOLOGIA ACTIVITĂȚILOR INTEGRATE DIN GRADINIȚĂ

Activitățile integrate sunt activități specifice reformei curriculare pentru care pledează numeroși autori și sunt propuse și de noul Curriculum pentru învățământul preșcolar. Acestea se desfășoară atât ca activități în cadrul unui proiect tematic cât și în cadrul proiectării pe teme săptămânale, fără a fi desprinse de context.

Activitățile integrate armonizează și sintetizează informații din diferite domenii ale științelor, renunțându-se la logica lor particulară, cu scopul creării unui tablou integrativ al realității cu care copilul intră în contact.

Activitățile integrate propuse de planul de învățământ sunt de trei tipuri:

- activitate integrată care înglobează ALA+ADE+ADP;
- activitate integrată care înglobează ALA și ADE din ziua respectivă;
- activitate integrată care înglobează ADE dintr-o zi.

Activitățile care fac parte din activitățile integrate își pierd statutul de activități de sine stătătoare, de această dată fiind elemente sau părți componente ale unui demers global. De aceea, pentru activitatea integrată se realizează un singur proiect didactic, indiferent de conținutul acesteia. Scenariul activității trebuie să fie bine elaborat, să cuprindă obiectivele și tot ce se va desfășura în timpul activității (incluzând alături de activitățile clasice de învățare întâlnirea de dimineață, elementele de joc, tranzițiile și rutinele - toate denumite și redată în mod descriptiv și detaliat) acesteia în ordine cronologică pentru întreg programul zilei sau pentru o parte a acestuia.

3.1. Activitate integrată care înglobează ALA+ADE+ADP

În cadrul acestui tip de activitate cunoștințele din cadrul mai multor discipline pot fi îmbinate armonios pe durata unei zile întregi, și, cu acest prilej, în activitatea integrată intră și jocurile și activitățile alese.

Exemplu (vezi anexa 1)

Grupa: „albinuțelor” - mijlocie

Tema anuală: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Parteneri:

Proiect tematic : „În lumea celor care nu cuvântă”

Tema zilei: „Familia animalelor din pădure”

Tipul activității: mixtă

Forma de realizare: activitate integrată

Forma de organizare: frontal și în grupuri

Durata : o zi

Integrare: ADP +ALA+ADE (DLC + DȘ)

Scenariul activității:

Copiii descoperă centrele pregătite și sarcinile de lucru și vor avea posibilitatea de a alege între sectoarele: „Bibliotecă”, „Artă” și „Construcții”.

La sectorul „Bibliotecă”, copiii au la dispoziție o planșă, carioci, imagini cu animale și lipici pentru a crea un afiș. Prin trasarea elementelor grafice, decuparea și lipirea imaginilor vor asambla afișul.

La sectorul „Artă”, copiii vor colora cu ajutorul creioanelor colorate, cariocilor și pixurilor colorate chipul animalului sălbatic preferat (vulpe, urs, lup, iepuraș, șoricel, broască țestoasă). După ce au colorat imaginea cu chipul animalului preferat, o vor transforma într-o mască, prin decupare. Măștile realizate vor fi folosite în cadrul jocului distractiv „Ursul somnoros!”, pentru a reda personajele din cadrul jocului.

La sectorul „Construcții”, copiii au la dispoziție cuburi din plastic și mulaje cu animale sălbatice. Cu ajutorul lor, copiii aflați la acest sector vor construi căsuța animalelor în interiorul căreia vor așeza animalele dorite.

După ce sarcinile de la sectoare vor fi îndeplinite, copiii împreună cu educatoarea vor trece pe la centre pentru a vedea și aprecia rezultatele activității. Pentru fiecare activitate desfășurată corect, copiii vor primi recompensă dulce.

După ce toți copiii au venit la grădinița și au lucrat pe centrele de interes, va avea loc „Întâlnirea de dimineață” ce va cuprinde următoarele etape :

Salutul - „Dimineața a sosit
Și la grădi am venit.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOS DRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Hai în cerc să ne adunăm

Cu toții să salutăm:

- Bună dimineața, ursuleți!,

Mă bucur că sunt aici.

A-nceput o nouă zi,

Bună dimineața, copii.”

Copiii se întorc unii către alții și se salută bucuroși.

Prezența copiilor – „Să vedem câți copii fericiți au venit azi la grădiniță! Un copil numește prezenții, se stabilesc absenții.

Calendarul naturii - se stabilește împreună cu copiii ziua, data, luna, anotimpul în care ne aflăm, starea vremii .

- Ce zi este azi?
- În ce lună ne aflăm?
- În ce anotimp suntem?
- Ce schimbări au avut loc în natură?

Noutatea zilei – Li se dezvăluie copiilor faptul că astăzi și-a anunțat vizita la grădiniță un iepuraș pe nume Țup-Țup, care ne aduce o mulțime de surprize dacă suntem ascultători .

Activitatea de grup : Se inițiază o discuție cu copiii având ca temă animalele sălbatice care trăiesc în țara noastră.

Mesajul zilei este: „**Bine de ne comportăm, lucruri multe noi aflăm!**”

Noutatea zilei – Vizita la grădiniță a iepurașului pe nume Țup-Țup, care le aduce o mulțime de surprize dacă suntem ascultători .

Sosirea iepurașului va realiza trecerea la activitățile pe domenii experiențiale. Prima activitate va debuta cu descoperirea materialelor aduse de iepuraș: povestea „Căsuța din oală”, jetoane cu personajele din poveste și o planșă care redă un peisaj din natură. Copiii stau așezați pe scăunele în formă de semicerc, iar educatoarea începe să citească expresiv povestea. După fiecare fragment lecturat, educatoarea le va explica copiilor cuvintele necunoscute și vor reface cu ajutorul jetoanelor și a planșei acțiunea din fragmentul respectiv. Copiii vor număra personajele din fragmentul citit și vor asocia cifra corespunzătoare (asocierea se va realiza prin indicarea numărului corespunzător).

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

După lecturarea întregii povești, copiii vor așeza personajele din poveste în ordinea sosirii la „căsuța oală”, utilizând numeralul ordinal și se va realiza un joc: copiii vor descoperi al câtelea personaj din șir lipsește.

În încheierea activității, copiii vor desena pe o fișă „Căsuța din oală” și personajul preferat din poveste.

Tranziție: „Noi cu toții am lucrat și bine am învățat,”

„Iar acum ne recreăm și frumos noi ne jucăm.”

În etapa a treia se va desfășura jocul „Ursul somnoros”: copiii formează un cerc ținându-se de mâini. Dintre ei se aleg doi copii „ursulețul”, (copilul va purta masca de urs), care se așează în mijlocul cercului și își păzește mâncarea (găleata cu cuburi) și „lupul” care rămâne în picioare, în spatele ursulețului, intenționând să fure hrana. La un moment dat ursul se prefacă că a adormit, iar copiii împreună cu educatoarea pășind în cerc cântă:

„Ursul doarme, ursul doarme,

A uitat bietul de foame

Mâncarea i-o furi ușor

De ești iute de picior”.

La terminarea versurilor lupul fură mâncarea și ieșind din cerc fuge pe marginea acestuia, iar ursul aleargă să-l prindă. Copiii primesc pe rând când rolul ursului, când al lupului. Copiii formează un cerc iar în mijlocul acestuia se va așeza un copil care va juca rolul ursului care doarme. Jocul continuă până când toți copiii au jucat rolul ursului sau lupului.

La sfârșitul zilei, educatoarea va face aprecieri generale și individuale, referitoare la gradul de implicare al copiilor în activități, precum și la comportamentul avut pe parcursul desfășurării acestora. Toți copiii vor fi recompensați cu surprizele dulci, aduse de iepurașul Țup-Țup.

3.2. Activitate integrată care înglobează ALA+ADE

Acest tip de activitate presupune realizarea activității integrate pe domenii experiențiale pe centre de interes, și, cu acest prilej, în activitatea integrată intră și activitățile alese (ALA₁) sau în unele cazuri ele se pot regăsi ca elemente componente în cadrul activității integrate.

Exemplu:

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Activitățile planificate se leagă de una dintre păsările relativ cunoscute și îndrăgite de copii, respectiv cocoșul. Pe parcursul zilei activitățile se desfășoară atât frontal, cât și pe gupe. O etapă din activitatea pe domenii experiențiale se desfășoară pe centrele de interes deschise pentru copii.

Grupa: mijlocie

Tema anuală: „ Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema săptămânii: „Păsări din ograda bunicii”

Tema zilei: „Cocoșulul năzdrăvan”

Mijloc de realizare: activitate integrată

Tipul activității: mixtă

Forma : frontal, individual, pe grupuri mici

Scopul activității: consolidarea și sistematizarea cunoștințelor despre păsările de curte..

Jocuri și activități alese (ALA) (etapa I):

- Științe: „Al cui glas este?” - joc senzorial, pentru sesizarea diferențelor (cu ajutorul auzului) dintre diverse tipuri de sunete ale diferitelor viețuitoare cunoscute;
- Joc de rol: „De-a gospodina”, prilej cu care copiii vor pregăti de mâncare pentru păsările din gospodărie și le vor „hrăni”;
- Bibliotecă: „În lumea păsărilor domestice” - citire de imagini;
- Construcții: „Ferma de păsări” sau „Curtea boierului” - din diferite materiale;
- Jocuri de masă: „Jocul umbrelor”; „Cocoșul” - puzzle

Activități pe domenii experiențiale (ADE) (etapa a II-a):

„PUNGUȚA CU DOI BANI”

Domenii integrate: DLC – lectura educatoarei

DȘ - numărutul în limitele 1-5

Scenariul elaborat de către educatoare, pentru aceste activități planificate, arată astfel:

Copiii sunt invitați să se așeze pe pernuțe și să-și împărtășească unii altora ce au făcut de când s-au despărțit ieri și până astăzi la revenirea în grădiniță. În timp ce educatoarea îi antrenează în această discuție, se aude, la casetofon, cântecul cocoșului. Discuția deviază și copiii sunt întrebați dacă știu ce vestește cântecul cocoșului (o nouă zi, dimineața etc). Educatoarea va folosi acest prilej

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PENSANELOR VĂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

pentru a invita copiii să facă gimnastica de înviorare, pe un fond muzical („Cocoșelul meu isteț” de L.Comes), sub pretextul că se vor trezi mai bine. După gimnastica de înviorare urmează, ca un ritual zilnic, momentul de poveste.

Povestea aleasă este: „Punguța cu doi bani” de Ion Creangă și ea va fi citită de către educatoare din carte. Copiii vor fi așezați pe pernuțe sau întinși pe covor în poziția pe burtă (cum se simt ei mai bine), iar educatoarea va ține cartea în poală și atunci când va apărea o imagine o va arăta copiilor, mișcând cartea încet de la un capăt la altul al grupului de copii, astfel încât fiecare, indiferent de locul unde stă, să poată privi fiecare poză. Evident, în timpul cititului, educatoarea va folosi gesturi cât mai expresive și o mimică adecvată, pentru a da viață poveștii și va menține contactul vizual cu copiii. Când povestea ajunge la momentul în care cocoșul înghite cirezile de vite ale boierului și pleacă cu punguța cu doi bani și cu tot păsăretul boierului după el, educatoarea va opri povestea și îi va invita să treacă la colțurile (ariile, zonele, centrele) din clasă unde găsesc materiale care au legătură cu cocoșul și să desfășoare jocurile sau activitățile sugerate de acestea.

Astfel, unii vor desfășura jocul senzorial, alții jocul de rol, un alt grup jocurile de masă, iar alții vor construi ferma de păsări sau curtea boierului, timp în care grupul de copii, asupra căruia se va opri educatoarea, va discuta cu aceasta despre câți bani a avut cocoșul în punguță și care au fost peripețiile prin care acesta a trecut pentru a-și recupera punguța. Pe măsură ce copiii de la centre își termină sarcinile, pot să se alătore grupului central, unde pot aduce informații suplimentare, apărute în urma desfășurării activității de grup.

În final, o discuție de grup, cu toți copiii strânși pe pernuțe în jurul unui cocoș de la teatrul de păpuși îi va ajuta pe copii să-și fixeze câți bani a avut cocoșul în punguță și îi va stimula să numere câți bani sunt în celelalte punguțe puse la dispoziție de către educatoare (numărul în limitele 1-5). Punguțele cu doi bani vor fi puse de-o parte, iar cele cu mai mulți sau mai puțini bani vor fi puse la „Căsuța păpușii”. După un moment de pauză, copiii se vor întoarce la cartea cu povești, urmărind, în continuare, ce s-a întâmplat cu cocoșul.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

3.3. Activitate integrată pe domenii experiențiale

În acest tip de activități cunoștințele din cadrul mai multor domenii sunt focalizate pe anumite domenii experiențiale în cadrul aceleași activități, iar jocurile și activitățile alese se desfășoară în afara acestora.

Exemplu: (vezi anexa 2)

Grupa: albinuțelor (mijlocie)

Tema anuală: „Cum este/a fost și va fi aici, pe pământ?”

Proiect tematic: „Sentimente în lumea vie”

Tema activității: „Mesajul din adâncuri”

Tipul activității: formare de priceperi și deprinderi

Forma de realizare: activitate integrată

Forma de organizare: frontal și în grupuri

Domenii integrate:

- domeniul limbă și comunicare
- domeniul om și societate

Scopul activității: formarea unor trăsături pozitive de voință și caracter, manifestate în atitudinea față de viețuitoarele apelor și în raport cu mediul înconjurător.

Obiective operaționale:

O₁ - să audieze textul poveștii „Băiatul și peștișorul auriu”;

O₂ – să găsească soluțiile potrivite pentru a îndeplini dorințele peștișorului auriu;

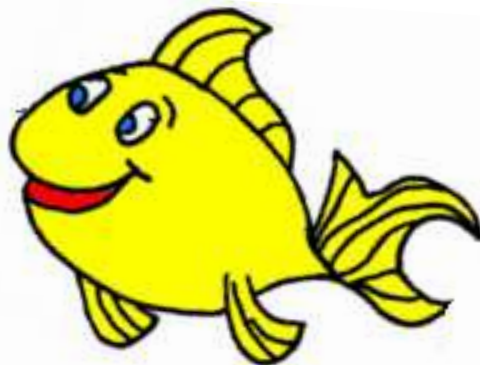
O₃ – să înțeleagă efectele negative ale poluării apei asupra viețuitoarelor acvatice;

O₄ – să redea prin lipire mediul de viață al peștilor din finalul poveștii;

O₅ – să folosească creativ materialele puse la dispoziție, în vederea realizării unei lucrări originale.

Strategii didactice:

- a) **Metode și procedee:** lectura, conversația, explicația, predicția, munca în grup;
- b) **Mijloace de învățământ:** aracet, planșe reprezentând mediul acvatic poluat, scoici, pietre, șnur, viețuitoare acvatice realizate din diferite materiale: coifuri, hârtie glasă, material textil, polistiren, etc., deșeuri materiale, coșulețe, pensule, bol cu peștișor, bomboane sub

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

formă de steluță de mare, buline sub formă de peștișori, căluți de mare și steluțe de mare, etc.;

c) Forma de organizare: frontală și pe grupuri mici.

Locul de desfășurare: Sala de grupă

Descrierea activității:

Pentru captarea atenției s-a folosit un acvariu, în care s-a aflat un peștișor. Acesta le-a adus copiilor o poveste, pe care educatoarea o citește folosind gesturi cât mai expresive și o mimică adecvată. Povestea a fost împărțită în trei fragmente. După lecturarea fiecărui fragment, se discută cu copiii despre dorințele peștișorului și modul în care băiețelul le-a îndeplinit. Folosind metoda brainstorming, copiii vor încerca să găsească soluții proprii prin care și ei puteau să îndeplinească dorința peștișorului. După fixarea conținutului poveștii cu ajutorul unor întrebări, copiii au fost împărțiți în trei grupe, în funcție de semnul din piept: grupa steluțelor de mare, grupa peștișorilor și grupa căluților de mare. Utilizând planșele cu mediul acvatic poluat trimise de peștișor și restul materialelor, fiecare grupă a realizat, prin înlăturare deșeurilor și apoi lipirea viețuitoarelor și plantelor, imaginea din finalul poveștii (o lume acvatică curată cu pești sănătoși și fericiți) vezi anexa 3).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

CAPITOLUL 4

STUDIU EXPERIMENTAL PRIVIND DEZVOLTAREA COGNITIVĂ A PREȘCOLARILOR PRIN INTERMEDIUL ACTIVITĂȚILOR INTEGRATE

4.1. Cadrul teoretic al cercetării

Tipurile fundamentale de învățare au evoluat de la simplul „a învăța să știi pentru tine” la „a învăța să trăiești împreună cu ceilalți”. Privită din această perspectivă, activitatea de învățare se referă la sprijinirea copiilor să se cunoască pe sine, să ia decizii, să relaționeze cu ceilalți, să-și dezvolte creativitatea pentru a face față unor situații de viață diverse.

Activitatea cu copiii din grădiniță este modalitatea cea mai importantă de a pune bazele formării unei asemenea personalități. Pentru aceasta este necesară o proiectare a activităților centrată pe obiective educaționale care să creeze posibilitatea abordării flexibile a conținuturilor și respectării intereselor de cunoaștere ale copilului, dar și a particularităților de vârstă ale acestuia. Cadrul didactic trebuie să cerceteze, să organizeze activități sistematice și metodice, să aplice noi soluții circumstanțelor practice concrete, să formuleze ipoteze pe care să le verifice și să valorifice noi variante de lucru cu copiii. Fiecare cadru didactic poate face din grupa sa de copii un adevărat laborator de testare și descoperire a eficienței diferitelor forme de desfășurare a activităților.

Prezenta lucrare reprezintă o încercare de cercetare pedagogică combinată, de tip constatativ-experimental, aplicată pe un eșantion de 16 copii de grupă mijlocie ai unei grădinițe din județul Alba, având tema „*Dezvoltarea cognitivă a preșcolarilor prin intermediul activităților integrate*”. Studiul experimental inițiat a tratat problema însușirii cunoștințelor de către copii și dezvoltarea cognitivă a acestora prin raportare la celelalte variabile educaționale, integrând problema vizată în ansamblul factorilor de personalitate implicați în educație: cadrul didactic-cercetător și copilul, precum și contextul psihosocial din care fac parte. În acest sens, Ioan Nicola sublinia: „Nu poate fi concepută o cercetare pedagogică care să excludă din perimetrul său cei doi poli educaționali, sau să facă abstracție de ei” (I. Drăgan, I. Nicola, 1993, p. 102).

În condițiile în care educatoarea va urmări sistematic dobândirea unor cunoștințe solide, prin intermediul activităților integrate, se vor realiza progrese evidente în identificarea relațiilor dintre idei și concepte, precum și dintre temele abordate în grădiniță și cele din afara ei.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.2. Obiectivele cercetării

Proiectul cercetării este alcătuit „*dintr-un ansamblu de metode interconectate, de la modelul ipotetic la modelul praxiologic, fiecărui model fiindu-i subsumate acțiuni și operații ce conduc spre finalitățile proiectului.*” (Voiculescu F., 2009, pag. 23)

Prezentul proiect de cercetare pedagogică își propune să demonstreze că proiectarea unor activități integrate contribuie într-o mare măsură la o însușire mai rapidă și mai eficientă a cunoștințelor de către copiii preșcolari. Succesul cercetării este dat de abordarea interdependentă a tuturor componentelor cercetării: tema lucrării de cercetare, cadrul teoretic, scopul și obiectivele cercetării, ipoteza formulată, metodologia, aspectul practic-aplicativ.

Scopul cercetării l-a constituit identificarea efectelor desfășurării unor activități integrate în dezvoltarea cognitivă a preșcolarilor.

Obiectivele cercetării stabilesc acele aspecte concrete, acționale, pe care cadrul didactic cu statut de cercetător le are de realizat pentru a confirma sau a infirma ipoteza propusă. În scopul ghidării concrete a activității de cercetare, am stabilit și formulat următoarele **obiective ale cercetării pedagogice**:

- identificarea tipurilor de activități integrate ce pot fi utilizate în programul zilnic al copiilor la grădiniță;
- stabilirea modalităților de antrenare a proceselor psihice prin intermediul activităților integrate;
- evidențierea efectelor cognitive produse de activitățile integrate.

4.3. Ipoteza cercetării

În cadrul cercetării pedagogice, ipoteza este considerată ca fiind un enunț a cărui valoare de adevăr sau fals este probabilă, potențială, cercetarea urmând să verifice acest fapt. Se poate spune că ipoteza înglobează concomitent întrebarea și răspunsul probabil, acesta din urmă fiind formulat doar în plan ideatic, cercetarea urmând să se pronunțe în privința validității lui și să-l transforme într-o componentă a unei structuri teoretice logico-explicative.

Herseni afirmă că „*o ipoteză de cercetare înseamnă de fapt încercarea de a rezolva mintal problema supusă cercetării, de a întrevădea posibilitatea cea mai adecvată de soluționare. Odată*

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

emisă, ea dirijează întreaga cercetare și, dacă bănuiala exprimată prin ea se dovedește întemeiată, se cheamă că întreaga cercetare va fi încoronată de succes. Aici intră în joc personalitatea cercetătorului, pregătirea, experiența, creativitatea și intuiția lui științifică” (Herseni, T., 1982, p.192).

Agabrian M. consideră că *„ipotezele sunt tentative de răspuns la întrebările cercetării. Ele sunt în mod frecvent expuse în forma particulară a relației dintre două concepte. Testarea acestora implică să vedem dacă variabilele asociate au unele relații de felul celei anticipate în ipoteză”* (Agabrian, M. 2004, p. 37).

În experiment am pornit de la ipoteza potrivit căreia activitățile integrate, atunci când sunt bine organizate și dirijate, îndeplinesc importante funcții cognitive, stimulând capacitățile mentale implicate în învățare. *Dacă se utilizează activități integrate în procesul instructiv-educativ atunci eficientizăm dezvoltarea cognitivă a copilului.*

Ipotezele specifice stabilite au în vedere că prin realizarea unor activități integrate atent construite, se vor observa progrese ale copiilor în ceea ce privește:

- însușirea rapidă a cunoștințelor;
- dobândirea unor cunoștințe temeinice, pe care să le poată aplica și transforma în situații variate;
- dezvoltarea gândirii logice și rezolvarea de probleme;
- identificarea relațiilor cauzale și realizarea de asocieri între idei și concepte.

Prin activitățile integrate copiii învață lucrând, își dezvoltă gândirea critică, își formează personalitatea într-un mediu democratic, își manifestă creativitatea în mai multe domenii în același timp și utilizează frecvent deprinderile formate, devenind mai responsabili și mai siguri pe cunoștințele lor. Schimburile intelectuale pe care le cuprind, cele verbale, de idei, opinii, de acțiune, activează copiii și-i motivează reducând stresul trăit de educatoare și copii într-o activitate tradițională.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.4. Concepte operaționale

Cercetătorul realizează analiza conceptuală pe baza studiului bibliografiei de specialitate, analizează accepțiunile termenilor pe care îi utilizează în cercetare, iar dacă e necesar, face diferențieri între diferitele accepțiuni ale unor termeni.

L.Vlăsceanu consideră că **domeniile experiențiale** sunt adevărate „*câmpuri cognitive integrate*” care transcend granițele dintre discipline și care, în contextul dat de prezentul curriculum, se întâlnesc cu **domeniile tradiționale de dezvoltare** a copilului, respectiv: domeniul psihomotric, domeniul limbajului, domeniul socio-emoțional, domeniul cognitiv *Curriculum pentru învățământ preșcolar*, 2009, p. 12).

Dezvoltarea cognitivă din perspectiva noului curriculum pentru învățământul preșcolar cuprinde abilitățile copilului de a înțelege relațiile dintre obiecte, fenomene, evenimente și persoane, dincolo de caracteristicile lor fizice: abilitățile de gândire logică și rezolvare de probleme, cunoștințe elementare matematice ale copilului și cele referitoare la lume și mediul înconjurător.

Noul curriculum pentru învățământ preșcolar (3-6/7 ani) definește **activitățile integrate** ca activități în cadrul cărora cunoștințele din cadrul mai multor domenii sunt îmbinate armonios, pentru o activitate reușită, care să aducă ceva nou și interesant în formarea personalității copilului. Aceste activități ample, care reunesc conținuturi din științe și domenii diferite înlesnesc copilului procesul înțelegerii, însușirii și aplicării cunoștințelor. Astfel se creează situații de învățare optim structurate din punct de vedere logic, psihologic și pedagogic, determinând experiențe de învățare mai complexe, net superioare celor monodisciplinare.

4.5. Metodologia cercetării

Stabilirea metodologiei de cercetare a reprezentat un moment esențial în realizarea investigației pedagogice concrete, de aceea am studiat cu atenție metodele specifice acestui tip de activitate didactică, încercând adaptarea lor la tema lucrării. Sistemul metodelor de cercetare reprezintă un „*algoritm necesar*” în organizarea cercetării pedagogice.

Parteneri:

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.5.1. Tipul cercetării

Așa cum am mai spus, prezenta lucrare reprezintă o încercare de cercetare pedagogică combinată, de tip constatativ-experimental, iar metodologia trebuie să fie în concordanță cu tipologia lucrării.

Cercetarea experimentală nu se mai limitează la a observa sau constata, ci urmărește în mod explicit *modificarea, producerea fenomenelor și evaluarea consecințelor*. Nota distinctivă a acestui tip de cercetare este *intervenția intenționată și controlată* a cercetătorului în desfășurarea fenomenelor, metoda tipică de cercetare fiind *experimentul*. În cazul cercetărilor experimentale, pe lângă normele metodologice privind controlul intervenției, apar și *norme deontologice* mult mai stricte, întrucât în domeniul educațional, care implică oameni, nu se poate experimenta orice și în orice condiții, sensul pozitiv și preponderența șanselor de succes fiind obligatorii pentru a declanșa un experiment.

Cercetarea este, de asemenea, *constatativă*, metoda observației fiind foarte utilă. Scopul cercetării constatative a fost acela de a descrie, a analiza și a explica fenomenele educaționale așa cum se produc, prin dezvăluirea factorilor, contextului, interacțiunilor ce acționează în câmpul educațional, fără ca subiectul cercetător să intervină în această desfășurare.

Cercetarea întreprinsă a avut caracterul unui experiment de instruire în cadrul căruia s-a desfășurat o activitate formativă cu copiii, cu valoare aplicativă imediată și caracter ameliorativ. De regulă, o cercetare se sprijină pe complementaritatea metodelor, chiar dacă una sau alta devine dominantă.

4.5.2. Prezentarea eșantionului de lucru

Cunoașterea colectivului de copii este una din premisele importante ce trebuie urmărite pentru asigurarea succesului demersului didactic, în direcția formativă și informativă a educației. La intrarea copiilor în grădiniță, cât și pe parcursul anului școlar am căutat să obțin cât mai multe informații despre aceștia. Am adaptat apoi situațiile de învățare și strategia didactică particularităților lor de vârstă și individuale dar și bagajului de cunoștințe cu care au venit din familie. Pe parcursul anului școlar toți copiii au reușit să facă față cerințelor.

Parteneri:

UNIVERSITATEA ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918
UAB
ALBA IULIA

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

În anul școlar 2013-2014 am predat la grupa mică-mijlocie. Colectivul acestei grupe fiind format din 18 de copii: 16 de grupă mijlocie și 2 de grupă mică.

Pentru a putea verifica ipoteza experimentului, am stabilit ca grupul experimental să fie format din 16 copii de grupă mijlocie, deoarece aceștia au predominat în anul școlar 2013-2014.

Structura grupei de copii apare redată în tabelul 1.

Tabel 1. Structura grupului experimental

GRUPA	TOTAL COPII	SEX		VÂRSTĂ 4 ani		GRADUL DE ȘCOLARIZARE AL PĂRINȚILOR			
		M	F	M	F	GIMNAZIAL	PROFESIONALĂ	LICEU	STUDII SUPEROARE
		mijlocie	10	7	9	7	9	-	1

Grupul experimental este echilibrat atât în ceea ce privește numărul de fete și cel al băieților cât și din punct de vedere al vârstei copiilor.

Din punct de vedere social majoritatea copiilor au un nivel material bun și chiar foarte bun, doar doi copii au un nivel material modest. Nivelul material al familiei influențează asupra condițiilor de muncă și de viață ale copilului. Acest nivel se concretizează în existența unor condiții materiale care influențează pregătirea copilului și succesul școlar. Este cunoscut rolul deosebit pe care-l prezintă bibliotecile personale, aparatele de practică culturală, mijloacele mass-media, în lărgirea orizontului de cultură al copiilor.

Datorită faptului că gradul de școlarizare a părinților este foarte bun, majoritatea copiilor dispun de o bibliotecă personală și de calculator, valoarea formativ-educativă a competențelor dobândite în cadrul familiei este bună. De asemenea părinții sunt interesați ca preșcolarii să primească o educație adecvată, având o atitudine pozitivă față de aceasta și față de procesul de învățare și ca urmare colaborarea cu ei a devenit indispensabilă în activitatea instructiv-educativă și formativă a copiilor.

Familia are o influență mare asupra reușitei școlare a copilului. Dintre factorii familiei care concură la apariția unor fenomene negative în activitatea școlară se poate menționa dezorganizarea familiilor, viața de familie defectuoasă a părinților. Atmosfera de acasă se reflectă mai deplin în succesul sau insuccesul copilului, decât lipsa unui părinte.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.5.3. Variabilele cercetării

Într-un experiment intervin două categorii de variabile: **variabila independentă și variabila dependentă**.

Variabila independentă – desfășurarea frecventă de activități integrate în activitățile instructiv-educative.

Variabila dependentă – dezvoltarea cognitivă a copilului.

4.5.4. Metode de cercetare utilizate

În cadrul etapei cercetării am utilizat:

- **metoda experimentului** - este o metodă tipică pentru categoria metodelor bazate pe intervenția cercetătorului în desfășurarea fenomenelor pe care le studiază. Spre deosebire de observație, în care fenomenele sunt studiate în fluxul normal al desfășurării lor, *experimentul implică o schimbare, o „manipulare” de variabile controlată de cercetător în scopul sesizării efectelor asupra altor aspecte variabile vizate în demersul cercetării*. De aceea, experimentul este definit și drept *observație provocată* (F.Voiculescu, 2009, p. 169).
- **metoda observației** este o metodă care constă în urmărirea atentă și sistematică a unor procese și activități în condiții obișnuite sau în condițiile intervenției experimentului, cu scopul de a le înregistra cât mai exact. Observația are un caracter constatativ, de diagnoză educațională. Datele obținute din observație se înregistrează cât mai exact, fără interpretări, într-un caiet special, denumit jurnal (protocol) de observații. Ele pot fi însă fotografiate, filmate, înregistrate pe video-casete, folosindu-se aparatura tehnică de măsurare a timpului etc. Avantajul observației este acela că permite observatorului să surprindă diferite aspecte în desfășurarea naturală a fenomenului. Atunci când se referă la activitatea copiilor; important este ca aceștia să nu sesizeze că sunt observați. Observația este hotărâtoare în munca la grupă. Petrecând mult timp în mijlocul copiilor, se observă comportamentul lor la activități și în relația cu colegii. Metoda observației a fost folosită nu numai în etapa constatativă, ci și în celelalte etape ale experimentului pedagogic, înregistrând datele

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

așa cum s-au prezentat ele când au fost aplicate activități integrate pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor de activitate intelectuală, precum și pentru modul în care copiii s-au implicat pe parcursul desfășurării activităților.

- în cadrul cercetării, în etapa experimentală, am utilizat de asemenea **metoda testelor**. Testul reprezintă „o probă standardizată prin care se determină nivelul și caracteristicile unor procese și însușiri psihice la o anumită populație (eșantion). Testul implică o examinare identică pentru toți subiecții și un mod de evaluare și notare de asemenea identic.” (F. Voiculescu, 2009, p. 172). Cerințele unui test sunt: validitatea (să poată măsura ceea ce ne propunem), etalonarea (pentru a corespunde vârstei sau clasei de elevi testată), standardizarea, adică aplicarea și corectarea uniformă pentru toți subiecții, să permită exprimarea rezultatelor în unități de măsură și să folosească notarea dihotomică (răspuns corect sau greșit). Punctajul general al unui test rezultă din totalul punctelor obținute la itemii care-l compun. **Testele** au fost aplicate în etapa inițială, experimentală și de control, oferind posibilitatea măsurării progreselor realizate de copii, reprezentând repere ale activității de cercetare.

4.5.5. Desfășurarea experimentului

Etapile parcurse în desfășurarea cercetării au fost:

A. *Etapa inițială* – cu caracter constatativ;

- se aplică un test inițial;

B. *Etapa experimentală* - cu valoare formativă - desfășurată pe parcursul întregului an, etapa în care voi prezenta activitățile integrate desfășurate pentru dobândirea unor cunoștințe temeinice, pentru dezvoltarea gândirii logice și pentru rezolvarea de probleme, altfel spus pentru dezvoltarea cognitivă a copiilor;

- se aplică teste formative;

C. *Etapa de control* - cu caracter comparativ - desfășurată la finalul anului școlar, în care am stabilit, prin probe cu grad de dificultate mai ridicat, dacă obiectivele cercetării au fost realizate și dacă ipoteza de la care am pornit poate fi validată în cunoștințe concrete.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

A. Etapa inițială

Primul pas în realizarea efectivă a cercetării constă în testarea nivelului de dezvoltare cognitivă a copiilor la începutul experimentului. La *grupa mijlocie*, educatoarea poate evalua progresele înregistrate de copii și calitatea activităților didactice desfășurate de ea cu preșcolarii printr-o varietate de forme și metode de evaluare: probe orale, probe practice, probe scrise, desene, etc. Probele de evaluare aplicate trebuie să aibă caracter continuu și preponderent formativ, iar aprecierea prin calificative are drept scop să evalueze progresul înregistrat de copil în raport cu sine însuși, pe drumul atingerii obiectivelor prevăzute în „Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)”. Calificativul măsoară nu atât cantitatea de informații de care dispune copilul ci, mai ales, ceea ce poate el să facă utilizând ceea ce știe sau ceea ce intuiește.

Astfel, am planificat la începutul anului școlar 2013-2014 un test inițial. În general, testul inițial este o probă ce poate fi aplicată cu ușurință, cu materiale la îndemână, astfel încât nu am întâmpinat dificultăți în administrarea lui efectivă.

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ

DLC+DȘ+DEC (educarea limbajului+activitate matematică+activitate practică)

Testul de evaluare inițială la grupa mare l-am aplicat în a doua săptămână de evaluare inițială și am urmărit verificarea cunoștințelor și deprinderea preșcolarilor din domeniul științe, domeniul limbă și comunicare și domeniul estetic și creativ. Aceste cunoștințe au fost dobândite de către copii pe parcursul anului școlar precedent, aceștia frecventând grădinița și în anul școlar anterior.

1. Obiectivele pe care le-am avut în vedere la aplicarea acestui test au fost următoarele

- O₁** – să denumească personajul și titlul poveștii din care acesta face parte;
- O₂** – să formeze prin încercuire grupa merelor mici;
- O₃** – să coloreze grupa merelor mari;
- O₄** – să încercuiască cifra corespunzătoare grupei cu cele mai puține obiecte;
- O₅** – să completeze pe chipul fetiței, prin desen, elementele care îi lipsesc.

Timp alocat: 10 minute

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

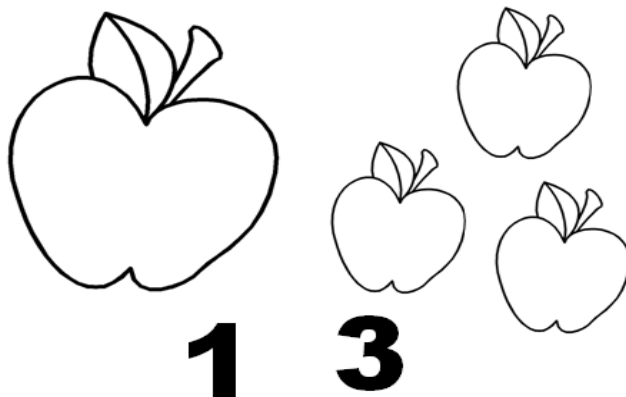
Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

2. Conținutul probei (scrierea itemilor):

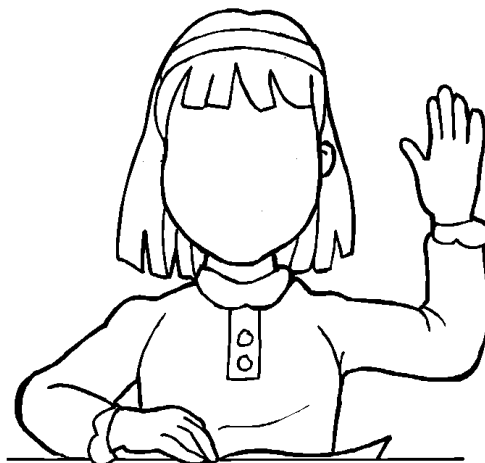
*I*₁: Denumește personajul și titlul poveștii din care acesta face parte.

*I*₂: Formează prin încercuire grupa merelor mici. Colorează grupa merelor mari. Încercuiește cifra care corespunde grupei cu cele mai puține obiecte.

*I*₃: Desenează pe chipul fetei elementele care îi lipsesc.

3. Evaluarea se face aplicând descriptorii de performanță din tabelul 2.

Parteneri:

Tabel 2. Descriptorii de performanță pentru testul de evaluare inițial

Itemul	Suficient	Bine	Foarte bine
I ₁	<ul style="list-style-type: none"> denumeste un personaj și titlul poveștii din care face parte; 	<ul style="list-style-type: none"> denumeste două personaje și titlurile poveștilor din care fac parte; 	<ul style="list-style-type: none"> denumeste toate personajele și titlurile poveștilor din care fac parte;
I ₂	<ul style="list-style-type: none"> formează prin încercuire grupa merelor mici; 	<ul style="list-style-type: none"> formează prin încercuire grupa merelor mici și colorează grupa merelor mari; 	<ul style="list-style-type: none"> formează prin încercuire grupa merelor mici, colorează grupa merelor mari și încercuiește cifra corespunzătoare grupei cu cele mai puține obiecte;
I ₃	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează două elemente care lipsesc de pe chipul fetiței; 	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează patru elemente care lipsesc de pe chipul fetiței; 	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează toate elementele care lipsesc de pe chipul fetiței;

După verificarea modului de rezolvare a testului de către preșcolari, calificativele obținute de către copii atât pentru fiecare item în parte, cât și calificativele finale sunt redată în tabelul 3.

Tabel 3. Centralizarea rezultatelor în etapa inițială

Nr. crt.	Numele copilului	Componentele probei/calificativ			Calificativul final
		I ₁	I ₂	I ₃	
1.	B. A.	F.B.	B.	B.	B.
2.	B. P.	B.	S.	S.	S.
3.	B. R.	B.	S.	S.	S.
4.	C. F.	F.B.	B.	B.	B.
5.	J. D.	F.B.	B.	B.	B.
6.	L.N.	F.B.	B.	F.B.	F.B.
7.	M.N.	S.	S.	S.	S.
8.	M. A.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
9.	M. E.	B.	S.	S.	S.
10.	N. D.	F.B.	B.	F.B.	F.B.

Parteneri:

11.	P. R.	F.B.	B.	B.	B.
12.	P. T.	S.	S.	S.	S.
13.	S. R.	B.	S.	B.	B.
14.	Ș. M.	B.	B.	F.B.	B.
15.	T. E.	F.B.	B.	F.B.	F.B.
16.	T. V.	B.	S.	B.	B.

După evaluarea testului, am constatat că rezultatele cele mai bune s-au înregistrat la itemul 1, la itemul 3 s-au înregistrat rezultate bune, iar cele mai slabe la itemul 2, urmând ca exercițiile de recuperare și dezvoltare ulterioare să fie aplicate corespunzător. Rezultatele obținute de copii sunt evidențiate în figura 1.

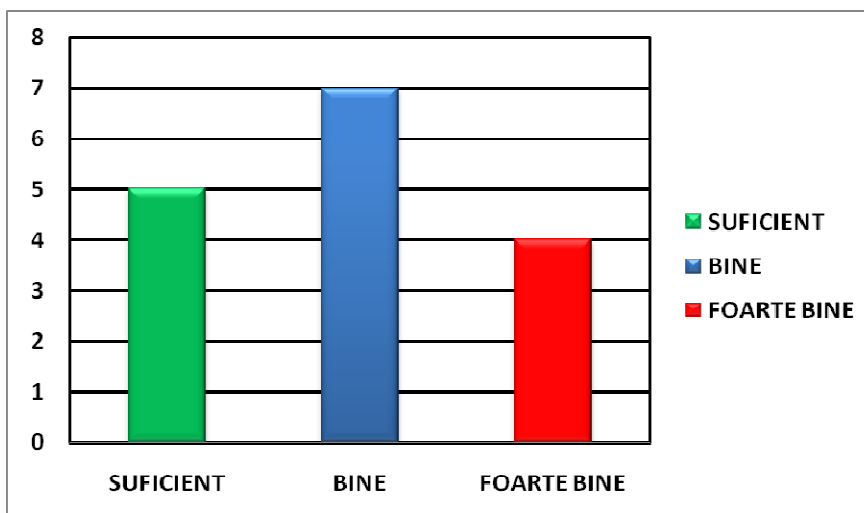

Figura 1. Grafic privind rezultatele obținute de copii la testul inițial

B. Etapa experimentală

În urma testărilor inițiale am constatat că rezultatele obținute de copii au fost mulțumitoare dar am decis să introduc în cadrul *programului zilnic al copiilor* cât mai multe activități integrate pentru a putea evidenția importanța desfășurării acestora pentru dobândirea unor cunoștințe temeinice, pe care să le poată aplica și transforma în situații variate, pentru dezvoltarea gândirii logice și pentru rezolvarea de probleme.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Exemplul 1:

Tema anuală: „ Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema săptămânii: „ Vitamine, vitamine de la cine?”

Tema activității: „Bogăție și culoare ”

Mijloc de realizare: activitate integrată

Tipul activității: verificare și sistematizare de cunoștințe

Forma : frontal, individual, pe grupuri mici

Durata: o zi

Scopul activității: verificarea și sistematizarea cunoștințelor copiilor despre anotimpul de toamnă.

Domenii integrate: DȘ+DOS

Obiective operaționale:

➤ **cognitiv-formative:**

O₁ – să denumească fructele de toamnă de pe fețele cubului;

O₂ – să descrie fructul de pe fața pe care a căzut cubul;

O₃ – să precizeze numărul de fructe din fiecare lădiță;

O₄ – să asocieze cifra corespunzătoare numărului de fructe din fiecare lădiță;

➤ **psihomotorii:**

O₅ – să lipească în lădițe fructe de toamnă;

➤ **afective:**

O₆ – să coopereze pentru realizarea sarcinilor individuale și colective.

Strategia didactică:

a) **metode și procedee:** metoda „**cubului**”, conversația, exercițiul, explicația;

b) **mijloace didactice:** cubul, coșuleț cu siluete de fructe, jetoane cu cifre, lipici, polistiren, ace de gămălie, lădițe din carton, etc.;

c) **forme de organizare:** frontală.

Scenariul zilei:

Pentru desfășurarea activității integrate pe domenii experiențiale va fi utilizată **metoda cubului** („cubul fructelor vesele”). Copiii vor rostogoli **cubul fructelor vesele**, vor denumi fructul de

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AȘI POSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

pe fața pe care a căzut cubul și îl vor descrie: ex. „Acest fruct se numește măr. El are forma rotundă și culoarea roșie. Este un măr mare și are gustul dulce acrișor.”

După ce a descris fructul, un alt copil va trebui să lipească toate siluetele care reprezintă același fruct pe o lădiță, va număra câte fructe a lipit și va găsi jetonul pe care este scrisă cifra corespunzătoare numărului de mere din lădiță.

Pe rând fiecare copil va rostogoli cubul și va lipi pe o lădiță siluetele fructului respectiv, asociind cifra corespunzătoare.

Pentru încheierea activității educatoare le va spune copiilor ghicitori despre fructe și ei vor descoperi răspunsul. Drept recompensă pentru implicarea activă, ei vor primi o bomboană.

Exemplul 2: „Familia animalelor din pădure” – activitate integrată pe o zi

Această activitate este prezentată și descrisă în capitolul 3 al lucrării, „*Tipologia activităților integrate din grădiniță*”, subcapitolul 3.1. – „*Activitate integrată care înglobează ALA+ADE+ADP*”.

Exemplul 3

Activitate integrată pe domenii experiențiale

Tema anuală: „*Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim!*”

Proiect tematic : „*Zvon de sărbătoare!*”

Tema activității: „*Primești daruri după fapte!*”

Tipul activității: formare de priceperi și deprinderi

Forma de realizare: Activitate integrată

Domenii integrate: D.L.C.+D.O.S.

Mijloc de realizare: joc didactic

Obiective operaționale:

O₁ - să denumească imaginea de pe jeton;

O₂ - să formuleze propoziții simple și dezvoltate, corecte din punct de vedere gramatical, referitoare la imaginea ilustrată;

O₃ - să aprobe faptele bune oferind o recompensă potrivită;

O₄ - să dezaprobe faptele rele oferind ca recompensă o nuielușă;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

O₅ - să interacționeze cu colegii, cooperând în realizarea sarcinilor.

Sarcina didactică:

- formularea de propoziții simple sau dezvoltate care să redea acțiunea sugerată de imagine;
- clasificarea faptelor în bune sau rele și recompensarea acestora cu un cadou sau o nuielușă.

Reguli de joc: grupa este împărțită în două echipe (steluțe și clopoței). Educatoarea numește câte un copil de la fiecare echipă care va alege un jeton, va denumi acțiunea sugerată de imagine, va clasifica fapta în bună sau rea și va solicita celor din echipa să recompenseze autorul acțiunii cu un cadou sau o nuielușă. Copiii vor rezolva probele jocului, realizând o hartă care să redea drumul Sf. Nicolae de la o casa la alta. Răspunsurile corecte vor fi aplaudate, iar cele greșite atenționate cu bătăi ușoare din picioare.

Elemente de joc: întrecerea, mișcarea, aplauzele, surpriza, bătăi din picioare, închiderea și deschiderea ochilor, recompense.

Strategii didactice:

- Metode și procedee:** conversația, explicația, demonstrația, exercițiul, brainstormingul, reconstituirea, munca în echipă, jocul;
- Mijloace de învățământ:** ecusoane cu stelute și clopoței, cutiuța cu o nuielușă și o mașinuță, buline, jetoane, creioane colorate, carioci, coli albe și colorate, recompense.

Desfășurarea activității:

Atenția copiilor va fi îndreptată spre un paravan care descrie o imagine a unui sat în anotimpul de iarnă. Această imagine are rolul de a crea atmosfera necesară pentru începerea jocului didactic. În spatele fiecărei căsuțe se afla jetonul care descrie o acțiune a unor copii (o faptă bună/rea). Ei trebuie să rezolve corect sarcinile, denumind acțiunea de pe jetoane, folosind propoziții cât mai dezvoltate, identificând fapta și oferind o recompensă pe măsură. La sfârșitul jocului didactic harta este refăcută, traseul Sf. Nicolae reconstituit.

Exemplul 4

Tema anuală: „ Când, cum și de ce se întâmplă?”

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Tema săptămânii: „Din bătrâni se povestește”

Tema zilei: „Magia sărbătorilor ”

Tema activității: „Fetița cu chibriturile” de Hans Cristian Andersen

Mijloc de realizare: activitate integrată

Tipul activității: transmitere și asimilare de cunoștințe

Forma : frontal, individual, pe grupuri mici

Domenii integrate: DLC+DȘ+DOS

Obiective operaționale:

➤ **cognitiv-formative:**

O₁ – să asculte cu atenție povestea „Fetița cu chibriturile” de Hans Cristian Andersen;

O₂ – să redea verbal ce-și imaginează fetița când aprinde câte un chibrit;

➤ **psiho-motorii:**

O₃ – să lipească componentele pentru a realiza soba din poveste;

O₄ - să lipească cifra corespunzătoare numărului de componente ale sobei;

O₅ – să lipească componentele necesare mesei festive din poveste, în funcție de cifra indicată;

O₆ – să lipească pe brăduț ornamentele specifice;

➤ **afective:**

O₇– să manifeste sentimente de compasiune pentru fetița cu chibrituri.

Strategia didactică:

a) **metode și procedee:** conversația, exercițiul, explicația munca în echipă, turul galeriei;

b) **mijloace didactice:** carte cu povestea „Fetița cu chibriturile”, planșe din carton ce reprezintă visurile fetiței, imagini de colorat cu ornamente pentru pom, jetoane cu componentele sobei, imagini de decupat cu obiectele necesare pentru așezarea mesei festive, aluat pentru covrigei, bețe de chibrituri, creioane colorate, etc.

c) **forme de organizare:** frontală, pe grupe.

Desfășurarea activității:

După ce se va deschide cutia magică, copiii vor descoperi o carte frumoasă cu povestea „Fetița cu chibriturile” și moși din ciocolată. Copiii stau așezați comod pe covor în jurul educatoarei, iar aceasta va începe să citească expresiv povestea. După fiecare fragment lecturat,

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

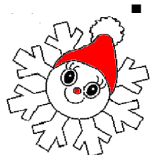
Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
A.M.P.O.S.D.R.U.Fondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
O.I.P.O.S.D.R.U.Universitatea
Transilvania
din Brașov

educatoarea le va arăta copiilor imagini care redau evenimentele citite și le vor dezbate. Când povestea ajunge la momentul în care fetița aprinde al treilea chibrit și își imaginează bradul împodobit, educatoarea va opri povestea și îi va invita pe copii să se grupeze în funcție de semnul avut în piept (brăduți, oameni de zăpadă și fulgi), constituindu-se trei grupe. Aici copiii vor primi următoarele sarcini:

- „**Echipele fulgilor**”- va trebui să asambleze soba din poveste prin lipirea componentelor pe planșă și să lipească, în dreptul sobei, cifra corespunzătoare numărului de componente;

- „**Echipele oamenilor de zăpadă**” - va realiza masa festivă lipirea fructelor pe fructieră, covrigeilor, farfuriilor și lumânărilor în sfeșnic, pe planșă, în funcție de numărul indicat pentru fiecare;

- „**Echipele brăduților**”- va trebui să lipească pe un brăduț ornamentele colorate și decupate la sectorul *Artă* astfel încât să redea corespunzător scena din poveste.

După ce sarcinile vor fi realizate, fiecare grupă își va prezenta lucrarea și va avea loc o discuție de grup pentru fixarea unor aspecte din poveste, precum și lecturarea sfârșitului poveștii. La sfârșitul activității copiii vor fi recompensați.

Exemplul 5

Tema anuală: „ Când, cum și de ce se întâmplă?”

Tema săptămânii: „ În ogradă la bunici”

Tema zilei: „ La ferma lui Matei”

Tema activității: „Ferma lui Matei”

Forma de realizare: activitate integrată

Tipul activității: consolidare și sistematizare de cunoștințe

Domenii integrate: D.Ș.+D.L.C.+D.E.C

Obiective operaționale:

- O_1 – să denumească animalele existente la ferma lui Matei;
- O_2 – să descrie înfățișarea animalelor domestice;
- O_3 – să enumere foloasele animalelor domestice;
- O_4 – să explice înțelesul noțiunilor de turmă de oi, herghelie, cireadă;

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

O_5 – să stabilească numărul animalelor de la fermă;

O_6 – să asocieze cifra corespunzătoare numărului de animale de la fermă;

O_7 – să deseneze animalul preferat și adăpostul său.

Strategia didactică:

- metode și procedee:** conversația, exercițiul, explicația, metoda ghicitorilor;
- mijloace didactice:** planșă cu o fermă fără animale, siluete de animale domestice, coșulețe, jetoane cu cifre, ace de gămălie, tabla magnetică, plicuri, etc.;
- forme de organizare:** frontală, individuală.

Desfășurarea activității:

Educatorea le va prezenta copiilor o planșă cu o fermă fără animale. Animalele de la fermă au plecat, iar copiii vor trebui să refacă ferma cu animalele colorate și decupate corespunzător. Pe rând, câte un copil va alege un animal domestic, îl va descrie și îl va așeza pe planșă la adăpostul corespunzător. Pentru ca ferma lui Matei să fie cât mai bogată, copiii vor fi solicitați să formeze „o turmă de oi”, „o cireadă”, „o herghelie”, etc.

După ce ferma lui Matei va fi plină cu animale, copiii îl vor ajuta pe Matei să stabilească câte animale are de fiecare fel la fermă (de ex. copiii vor număra oile și vor așeza în staul jetonul cu cifra corespunzătoare numărului de oi). Copiii vor rezolva operații de adunare și scădere utilizând animalele de la fermă. Pentru încheierea activității, fiecare copil va reda cu ajutorul desenului animalul preferat de la ferma lui Matei și adăpostul lui.

Testare pe parcurs

În urma desfășurării unor activități integrate în perioada supusă experimentului am aplicat un test de evaluare pentru a vedea progresele realizate de copiii din grupul experimental.

FIȘĂ DE EVALUARE PE PARCURSUL EXPERIMENTULUI

DȘ+DLC+DOS

1. Obiectivele pe care le-am avut în vedere la aplicarea acestui test au fost următoarele:

O_1 – să identifice părțile corpului care lipsesc fiecărui animal;

O_3 – să deseneze, folosind creionul, părțile corpului care îi lipsesc fiecărui animal;

O_4 – să lipească în brad numărul corespunzător de globuri din fiecare culoare;

O_5 – să deseneze în căsuța liberă tot atâtea cerculețe câte globuri sunt lipite în brad;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

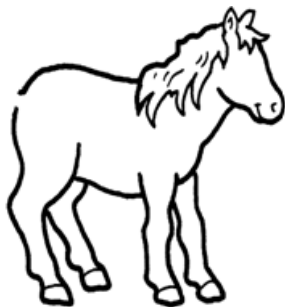
Universitatea
Transilvania
din Brașov

O₆ – să încercuiască imaginile caracteristice anotimpului de iarnă.

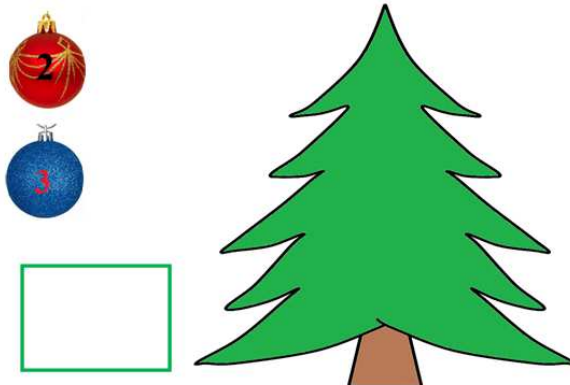
Timp alocat: 10 minute

2. Conținutul probei (scrierea itemilor):

I₁: Completează ce lipsește fiecărui animal.

I₂: Decorează brăduțul, lipind două globulețe roșii și trei globulețe albastre. Desenează în căsuță atâtea cerceulețe cât numărul total al globurilor din brad.

I₃: Denumeste și încercuește imaginile corespunzătoare anotimpului de iarnă.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

3. Evaluarea se face aplicând descriptorii de performanță din tabelul 4.

Tabel 4. Descriptorii de performanță pentru testul de evaluare din etapa experimentală

Itemul	Suficient	Bine	Foarte bine
I ₁	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează două elemente care lipsesc animalelor; 	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează patru elemente care lipsesc animalelor; 	<ul style="list-style-type: none"> descoperă și desenează toate elemente care lipsesc animalelor;
I ₂	<ul style="list-style-type: none"> lipește în brad două globuri roșii; 	<ul style="list-style-type: none"> lipește în brad două globuri roșii și trei globuri albastre; 	<ul style="list-style-type: none"> lipește în brad două globuri roșii, trei globuri albastre și desenează atâtea cerculețe câte globuri sunt lipite în brad.
I ₃	<ul style="list-style-type: none"> denumește și încercuiește o imagine specifică anotimpului de iarnă; 	<ul style="list-style-type: none"> denumește și încercuiește două imagini specifice anotimpului de iarnă; 	<ul style="list-style-type: none"> denumește și încercuiește trei imagini specifice anotimpului de iarnă.

După verificarea modului de rezolvare a testului de către preșcolari, calificativele obținute de către copii atât pentru fiecare item în parte, cât și calificativele finale sunt redată în tabelul 5.

Tabel 5. Centralizarea rezultatelor în etapa experimentală

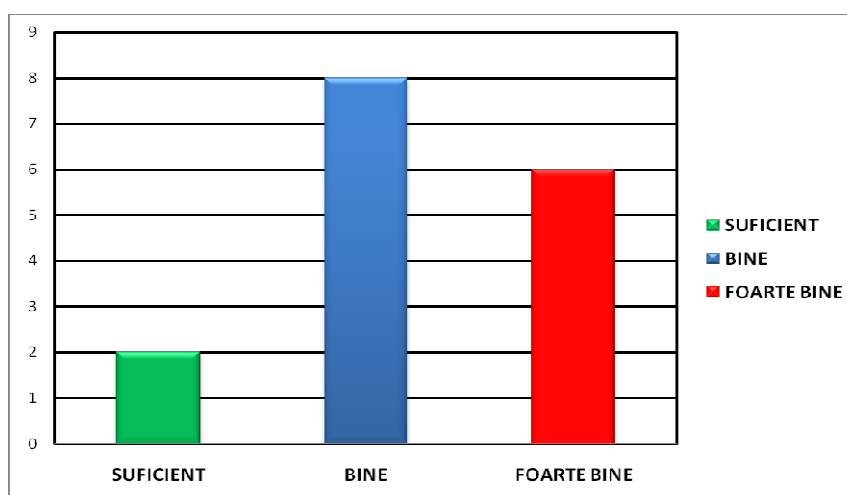
Nr. crt.	Numele copilului	Componentele probei/calificativ			Calificativul final
		I ₁	I ₂	I ₃	
1.	B. A.	F.B.	F.B.	B.	F.B.
2.	B. P.	B.	B.	B.	B.
3.	B. R.	B.	S.	B.	B.
4.	C. F.	B.	B.	F.B.	B.
5.	J. D.	F.B.	F.B.	B.	F.B.
6.	L.N.	F.B.	B.	F.B.	F.B.
7.	M.N.	B.	S.	S.	S.
8.	M. A.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
9.	M. E.	B.	S.	S.	S.
10.	N. D.	F.B.	B.	F.B.	F.B.
11.	P. R.	F.B.	B.	B.	B.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

12.	P. T.	F.B.	S.	B.	B.
13.	S. R.	F.B.	B.	B.	B.
14.	Ș. M.	B.	B.	F.B.	B.
15.	T. E.	F.B.	B.	F.B.	F.B.
16.	T. V.	B.	F.B.	B.	B.

După evaluarea testului, am constatat că rezultatele cele mai bune s-au înregistrat tot la itemul 1, la itemul 3 s-au înregistrat rezultate bune, iar cele mai slabe la itemul 2. Am constatat de asemenea că trei copii care la testul inițial calificativul *suficient*, au progresat, reușind să obțină calificativul *bine*, iar doi copii care la testul inițial a obținut calificativul *bine*, au progresat obținând calificativul *foarte bine*. În general la toți copiii s-a observat câte un mic progres în cadrul calificativelor obținute la fiecare item în parte. Evidențierea rezultatele obținute de copii în etapa experimentală, în urma aprecierii prin calificative, sunt redată în figura 2.

Figura 2. Grafic privind rezultatele obținute de copii la testul din etapa experimentală

După aplicarea testelor pe parcursul desfășurării experimentului, se observă un progres al copiilor privind însușire cunoștințelor din diferite arii curriculare, precum și în ceea ce privește dezvoltarea gândirii logice.

Acest lucru mi-a dovedit încă o dată eficiența desfășurării activităților integrate, drept urmare am continuat desfășurarea și a altor activități de acest tip.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
AIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Exemple de activități desfășurate în continuarea experimentului:

Exemplul 5 – „Cocoșelul năzdrăvan” (activitate integrată care înglobează ALA+ADE)

Această activitate este prezentată și descrisă în capitolul 3 al lucrării, „Tipologia activităților integrate din grădiniță”, subcapitolul 3.2. – „Activitate integrată care înglobează ALA+ADE”.

Exemplul 6

Tema anuală: „Cine sunt/suntem?”

Tema săptămânii: „Sunt unic!”

Tema zilei: „Știu cine sunt!”

Mijloc de realizare: activitate integrată

Tipul activității: consolidare și sistematizare de cunoștințe

Scopul activității: consolidarea și sistematizarea cunoștințelor copiilor despre corpul uman, organele de simț, sentimente și emoții;

Metode și procedee: metoda „Piramidei”, conversația, exercițiul, explicația munca în echipă, turul galeriei.

Domeniile integrate:

- DȘ (cunoașterea mediului + activitate matematică);
- DOS (activitate practică).

Obiective operaționale:

O₁ – să enumere caracteristici ale corpului uman și organele de simț;

O₂ – să descopere răspunsurile la ghicitori despre organe de simț;

O₃ – să lipească imagini care reprezintă răspunsurile la ghicitori, în vederea realizării unei piramide;

O₄ – să precizeze numărul imaginilor lipite pe fiecare rând al piramidei;

O₅ – să realizeze chipul unei fete, lipind elementele sugerate de versurile poeziei „Ce am?”.

Desfășurarea activității: copiii sunt împărțiți în două grupe și se vor prezenta acestora două piramide. Pentru a completa piramidele, copiii fiecărei grupe vor asculta cu atenție ghicitorile și vor

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

selecta din coșulețe numai imaginile corespunzătoare răspunsului pentru fiecare ghicitoare, apoi le vor lipi în fiecare pătrat al *piramidelor*. După completarea primului rând al piramidei, se vor număra imaginile lipite și se va asocia cifra corespunzătoare numărului de imagini de pe fiecare rând al piramidei. La fel se va lucra și pe următoarele rânduri ale piramidelor. Fiecare echipă va primi câte o inimioară pentru fiecare rând al piramidei completat corect. Educatoarea, împreună cu copiii vor da un titlu piramidelor realizate: „*Unic și isteț*”.

Pentru stabilirea echipei câștigătoare, echipele vor avea de îndeplinit o ultimă sarcină: ambele echipe vor avea de lipit elementele sugerate de poezia „*Ce am?*” , pe imaginile fetițelor incomplet realizate. Un copil va recita poezia, iar în urma discuției referitoare la conținutul poeziei, se vor realiza lucrările cerute. Membrii fiecărei echipe vor colabora pentru îndeplinirea sarcinii.

La expirarea timpului de lucru se va realiza turul galeriei pentru analiza lucrărilor. Copiii vor fi solicitați să asocieze cifra corespunzătoare grupei de obiecte cu un element în plus sau în minus față de grupa formată.

Exemplul 7 - „Mesajul din adâncuri” (activitate integrată pe domenii experiențiale)

Această activitate este prezentată și descrisă în capitolul 3 al lucrării, „*Tipologia activităților integrate din grădiniță*”, subcapitolul 3.3. – „*Activitate integrată pe domenii experiențiale*”.

Exemplul 8

Tema anuală: „*Când, cum și de ce se întâmplă?*”

Tema săptămânii : „*Călătorind printre insecte*”

Tema activității: „*Popas în lumea insectelor*”

Tipul activității: verificare și consolidare de cunoștințe

Forma de realizare: activitate integrată

Forma de organizare: frontal și în grupuri

Domenii integrate:

- domeniul estetic și creativ
- domeniul științe

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

- domeniul om și societate

Scopul activității: dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător, precum și stimularea curiozității pentru investigare a acestuia.

Obiective operaționale:

- O_1 – să redea cu ajutorul desenului o zi din viața furnicilor;
- O_2 – să reprezinte activitatea zilnică a albinelor prin lipirea imaginilor reprezentative;
- O_3 – să denumească membrii familiei de albine;
- O_4 – să asambleze elemente pentru a realiza un tablou din lumea insectelor;
- O_5 – să formeze perechi de insecte și flori, utilizând criteriul culorii.

Strategii didactice:

- Metode și procedee: conversația, explicația, lectura, exercițiul, munca în grup;
- Mijloace de învățământ: masa luminoasă, siluete din plastic și hârtie cu insecte, flori, pomi, imagini din lumea insectelor, creioane colorate, pietricele, cristale, lipici, carioci, flori, fluturi, etc.;
- Forma de organizare: frontală și pe grupuri mici.

Locul de desfășurare: Sala de grupă

Desfășurarea activității: În sala de grupă sosește fluturașul Sclipirici, aducând o cutie cu surprize. Se citește scrisoare adusă de fluturaș și sunt intuite materialelor surpriză. Copiii se vor împărți în patru grupe, în funcție de semnul avut în piept: grupa albinuțelor, grupa furnicuțelor, grupa fluturașilor și grupa buburuzelor. Li se va explica fiecărei grupe sarcina pe care o au de îndeplinit:

- grupa albinuțelor vor reda prin lipire un tablou din viața albinuțelor (vezi anexa 4). Ei vor evidenția cuvintele noi învățate și semnificația acestora prin „scrierea lor” (trasarea pe puncte a literelor care formează cuvântul cu carioci) și explicarea acestora;

- grupa furnicilor vor reda prin desen elemente semnificative din viața furnicilor;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

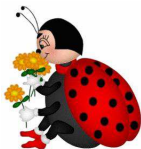
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- grupa fluturașilor vor realiza la masa luminoasă un peisaj din lumea insectelor folosind diferite materiale (vezi anexa 5). Copiii vor stabili numărul unor elemente din peisajul format, prin numărarea acestora și apoi scrierea cifrelor corespunzătoare în căsuțele din legendă;

- grupa buburuzelor vor colora insecte și apoi vor forma perechi între insecte și flori, folosind criteriul culorii.

La sfârșitul activității se face turul galeriei și fiecare grup își prezintă rezultatele muncii depuse.

Exemplul 9

Tema anuală: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Proiect tematic: „Suntem prietenii naturii”

Tema zilei: „Micii cercetași în acțiune”

Tema activității: „Scrisoare de la ecoprieteni!”

Tipul activității: verificare și sistematizare

Forma de realizare: activitate integrată

Domenii integrate: DOS+ DȘ

Obiective operaționale:

O₁ - să identifice elementele care contribuie la poluarea celor trei medii de viață (aer, apă, pădure);

O₂ - să găsească soluții pentru salvarea celor trei medii de viață;

O₃ – să acționeze în echipă pentru curățarea și înfrumusețarea acestora;

O₄ - să completeze casetele legendelor cu cifrele corespunzătoare numărului de elemente lipite;

O₅ - să sorteze obiectele găsite în funcție de utilitatea acestora pentru protecția/deteriorarea mediului.

Strategii didactice:

a) **Metode și procedee:** observația, conversația, explicația, metoda „Mâna oarbă”, munca în echipă, brainstorming-ul.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
OIPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

b) Mijloace de învățământ: poștașul, scrisoarea, ecusoane, planșe suport, obiecte și imagini dăunătoare mediului, siluete ale unor animale sălbatice, copaci, flori, insecte, pești, plante, recompense, lipici, carioci.

c) Forma de organizare: pe grupe

Locul de desfășurare : Sala de grupă

Desfășurarea activității: Activitatea va debuta cu deschiderea pachetului în care se vor găsi mai multe materiale și o scrisoare de la trei prieteni (un peștișor, o căprioară și o păsărică). Pe parcursul citirii conținutului scrisorii de către educatoare, copiii vor descoperi și materialele aflate în pachet. Vor fi prezentate trei planșe specifice mediilor de viață ale celor trei prieteni. Astfel copiii se vor împărți în trei grupe în funcție de ecusonul ales: grupa cercetașilor pădurii, grupa cercetașilor aerului și grupa cercetașilor apelor. În continuare, activitatea se va desfășura realizând sarcinile pe care cei trei prieteni îi roagă să le îndeplinească (să cerceteze și să identifice cauzele care au dus la poluarea și transformarea mediului lor de viață, să găsească soluții pentru salvarea acestuia și apoi să înfrumusețeze spațiul lor de viață și joacă cu ajutorul materialelor primite). Copiii vor stabili numărul elementelor lipite pentru fiecare mediu, prin numărarea acestora și apoi scrierea cifrelor corespunzătoare în căsuțele din legendă (vezi anexa 5) .

În finalul activității, copiii vor atașa fiecărui mediu de viață mesajul ecologic reprezentativ realizat în cadrul activităților liber alese, sectorul Bibliotecă, iar cei trei prieteni se vor întoarce bucuroși la căsuțele lor, mulțumind copiilor pentru ajutorul acordat.

C. Etapa de control

În etapa de control am aplicat un test de evaluare finală cu un grad mai mare de dificultate.

FIȘĂ DE EVALUARE PE PARCURSUL EXPERIMENTULUI DȘ+DOS

1. Obiectivele pe care le-am avut în vedere la aplicarea acestui test au fost următoarele:

O₁ – să încercuiască animalul care se hrănește cu iarbă;

O₂ – să taie cu o line animalul care trăiește în pădure;

O₃ – să coloreze, utilizând culoarea specifică, insecta;

O₄ – să unească mulțimea cu cifra corespunzătoare numărului de elemente;

O₅– să formeze grupe de obiecte de același fel;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

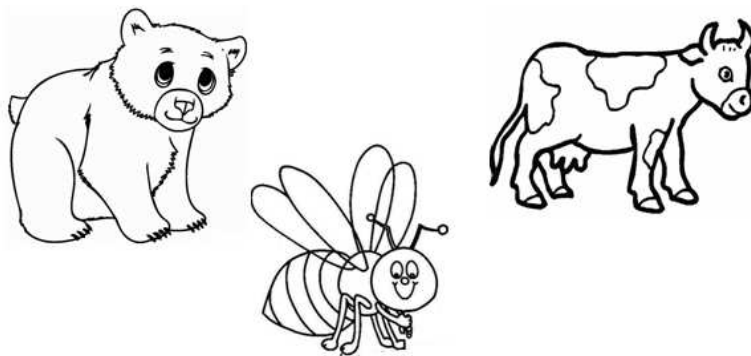
Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

O₆ – să deseneze sub imagini o față veselă sau o față tristă în funcție de acțiune redată.

Timp alocat: 10 minute

2. Conținutul probei (scrierea itemilor):

I₁: Încercuiește animalul care se hrănește cu iarbă. Taie cu o linie animalul care trăiește în pădure. Colorează insecta.

I₂: Formează grupe de obiecte de același fel. Unește-le cu cifra corespunzătoare numărului de obiecte. Desenează o bulină roșie deasupra grupei care conține cele mai multe obiecte.

1**2****3****4****5**

I₃: Desenează sub imagini o față veselă sau o față tristă în funcție de acțiune.

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

3. Evaluarea se face aplicând descriptorii de performanță din tabelul 6.

Tabel 6. Descriptorii de performanță pentru testul de evaluare din etapa de control

Itemul	Suficient	Bine	Foarte bine
I ₁	<ul style="list-style-type: none"> încercuiește animalul care mănâncă iarbă; 	<ul style="list-style-type: none"> încercuiește animalul care mănâncă iarbă și taie cu o linie animalul care trăiește în pădure; 	<ul style="list-style-type: none"> încercuiește animalul care mănâncă iarbă, taie cu o linie animalul care trăiește în pădure și colorează insecta.
I ₂	<ul style="list-style-type: none"> formează grupe de obiecte de același fel; 	<ul style="list-style-type: none"> formează grupe de obiecte de același fel și le unește cu cifrele corespunzătoare; 	<ul style="list-style-type: none"> formează grupe de obiecte de același fel, le unește cu cifra corespunzătoare și desenează o bulină roșie deasupra grupei care conține cele mai multe obiecte;
I ₃	<ul style="list-style-type: none"> desenează corect o față veselă/tristă sub imaginea potrivită; 	<ul style="list-style-type: none"> desenează două fețe corecte sub imaginile corespunzătoare; 	<ul style="list-style-type: none"> desenează corect fețele care corespund tuturor imaginilor.

După verificarea modului de rezolvare a testului de către preșcolari, calificativele obținute de către copii atât pentru fiecare item în parte, cât și calificativele finale sunt redată în tabelul 7.

Tabel 7. Centralizarea rezultatelor în etapa de control

Nr. crt.	Numele copilului	Componentele probei/calificativ			Calificativul final
		I ₁	I ₂	I ₃	
1.	B. A.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
2.	B. P.	S.	S.	B.	S.
3.	B. R.	B.	F.B.	F.B.	F.B.
4.	C. F.	B.	B.	F.B.	B.
5.	J. D.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
6.	L. N.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
7.	M. N.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
8.	M. A.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
9.	M. E.	S.	S.	B.	S.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

10.	N. D.	B.	F.B.	F.B.	F.B.
11.	P. R.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
12.	P. T.	B.	B.	F.B.	B.
13.	S. R.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
14.	Ș. M.	F.B.	B.	B.	B.
15.	T. E.	F.B.	F.B.	F.B.	F.B.
16.	T. V.	F.B.	B.	B.	B.

După aplicarea acestui test, am constatat că, trei copii care la testul inițial au avut calificativul *suficient*, au progresat, reușind să obțină calificative superioare. Copilul B.P., chiar dacă la testul de evaluare din etapa experimentală a avut un calificativ superior față de rezultatul obținut la testul de evaluare inițial, în etapa de control a obținut un calificativ inferior datorită faptului că a lipsit mai mult de la grădiniță din cauza unor probleme de sănătate. Numărul copiilor care au obținut calificativul *foarte bine* a crescut semnificativ în această etapă a experimentului. În general la toți copiii s-a observat progres în cadrul calificativelor obținute la fiecare item în parte. Unii dintre copii au întâmpinat dificultăți în obținerea unui calificativ mare la rezolvarea cerinței de la itemul 1, iar alții la rezolvarea cerinței de la itemul 2. Cele mai bune rezultate au fost obținute la itemul 3. Analizând rezultatele obținute, am constatat o îmbunătățire a rezultatelor pe itemi, față de testul anterior, calificativele fiind majoritatea de bine și foarte bine. Evidențierea rezultatelor în urma aprecierii prin calificative este redată în figura 3.

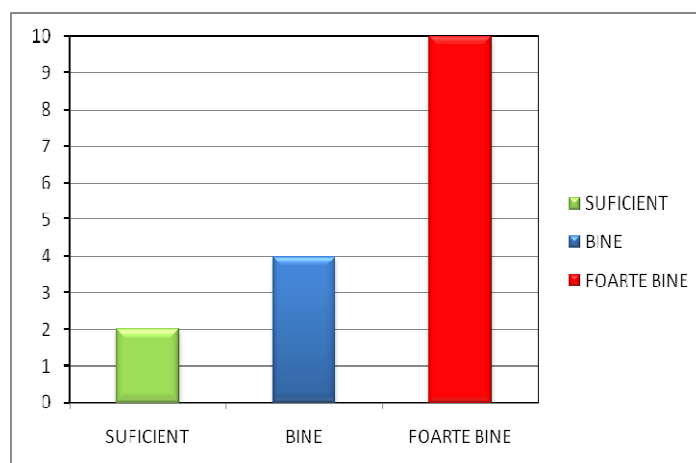

Figura 3. Grafic privind rezultatele obținute de copii la testul din etapa de control

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
A.M.P.O.S.D.R.U.

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
O.I.P.O.S.D.R.U.

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.5.6. Verificarea ipotezei

În grădiniță nu se predau lecții, ci se organizează activități: adevărate ocazii de învățare instituțională. Forța și eficiența actului didactic depinde, astfel, de capacitatea educatoarei de a reproduce o situație de viață pe care copilul să o găsească interesantă, atrăgătoare.

Formarea și dezvoltarea deprinderilor de activitate intelectuală constituie o constantă și continuă preocupare pe parcursul grădiniței. Astfel, activitățile au fost restructurate și reorientate, abordând fiecare activitate cu o deosebită atenție. Grupa supusă experimentului a parcurs un drum lung și greu, colectivul fiind orientat în permanență în procesul de dobândire a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, spre formarea unei gândiri logice, spre dezvoltarea mobilității, flexibilității gândirii, dezvoltarea creativității, folosirea unor strategii euristice de învățare.

Acest fel de a proceda folosind activități integrate, a condus la rezultate bune în progresul realizat de grupa de preșcolari. Astfel, *eficientizarea dezvoltării cognitive a copilului prin utilizarea activităților integrate în procesul instructiv-educativ* este demonstrată de rezultatele obținute de către copii la testele aplicate pe parcursul experimentului, rezultate care dovedesc îmbunătățirea performanțelor școlare prin trecerea de la calificative inferioare la altele superioare. Desigur, aceste treceri n-au fost bruște, ci ele s-au făcut după ce copiii au depus eforturi susținute de activitate intelectuală în procesul de dobândire de cunoștințe și formare de priceperi și deprinderi.

Progresul realizat de copiii supuși experimentului pedagogic, comparând rezultatele obținute la testele aplicate în cele trei etape ale experimentului (etapa inițială, etapa experimentală și etapa de control), poate fi observat în figura 4, aceasta redând situația rezultatelor în funcție de calificativele obținute.

Parteneri:

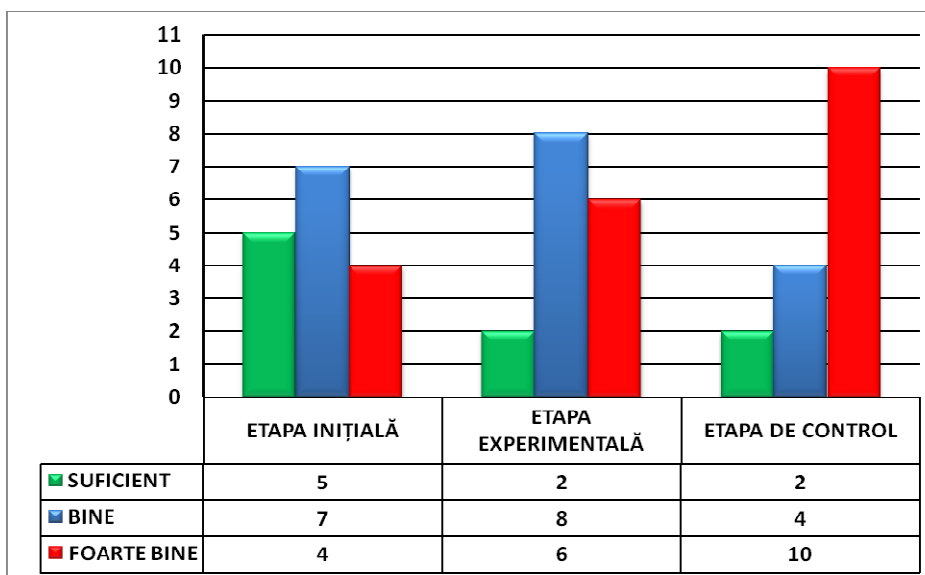

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

Figura 4. Grafic comparativ privind rezultatele obținute de copii

Comparațiile realizate dovedesc faptul că dorința de a folosi activitățile integrate ca modalități de dezvoltare cognitivă a copilului și-a găsit eficiența scontată.

Desigur, progresul realizat de copii nu se datorează exclusiv utilizării activităților integrate, dar nu poate fi omisă contribuția acestora. Activitățile integrate, activitatea zilnică la grupă, alături de metodele și mijloacele didactice folosite au dus la dezvoltarea deprinderilor de muncă intelectuală. Deoarece la baza multor activități integrate stau anumite cunoștințe sau deprinderi acumulate prin intermediul altor activități intradisciplinare, nu se poate face o abordare unilaterală a acestora, îmbinarea acestora fiind recomandată.

Corelând datele proprii cu cele cunoscute în literatura de specialitate consultată, pot susține cu suficient temei că ipoteza de lucru adoptată a fost pe deplin justificată, că, într-adevăr, activitățile integrate nu au în vedere doar competențele academice, ci în aceeași măsură capacități, deprinderi, atitudini ce țin de dezvoltarea cognitivă (abordarea unor situații problematice, gândirea divergentă, stabilirea de relații cauzale, asocieri, corelații, etc.), precum și de dezvoltarea socio-emoțională (a trăi și a lucra împreună sau alături de alții, a gestiona emoții, a accepta diversitatea, toleranța, etc.).

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

4.6. Concluziile cercetării

Formarea și dezvoltarea deprinderilor de activitate intelectuală constituie o constantă și continuă preocupare pe parcursul grădiniței. Astfel, activitățile au fost restructurate și reorientate, abordând fiecare activitate cu o deosebită atenție. Grupa supusă experimentului a parcurs un drum lung și greu, colectivul fiind orientat în permanență în procesul de dobândire a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, spre formarea unei gândiri logice, spre dezvoltarea mobilității, flexibilității gândirii, dezvoltarea creativității, folosirea unor strategii euristice de învățare.

Am observat că activitățile integrate, cu sarcini pe măsura posibilităților copiilor, au asigurat participarea activă și creativă a acestora la însușirea de cunoștințe. Ele pot avea o valoare instructiv-formativă deosebită. Pot duce la deprinderi trainice și implicit la un progres evident al proceselor psihice, al nivelului intelectual al copiilor. Aceste activități ample, care reunesc conținuturi din științe și domenii diferite înlesnesc copilului procesul înțelegerii, însușirii și aplicării cunoștințelor. Astfel se creează situații de învățare optim structurate din punct de vedere logic, psihologic și pedagogic, determinând experiențe de învățare mai complexe, net superioare celor monodisciplinare.

În activitățile integrate accentul a căzut pe activitățile de grup și nu pe cele frontale, copiii au fost încurajați în permanență să se manifeste, să-și exprime ideile, să interpreteze date, să facă predicții, să-și asume roluri și responsabilități, și mai ales, „să facă”, „să trăiască împreună cu ceilalți” și „să devină” parte integrantă a comunității. Rezultatele pozitive obținute prin folosirea activităților integrate confirmă faptul că acestea au calitatea de a-i cointeresa pe copii și de a-i responsabiliza în procesul învățării. Acest lucru a condus la formarea unor deprinderi noi, la înțelegerea unor cerințe de rezolvare exactă a unei sarcini, fără omisiuni datorate neînțelegerii ei, decât în mică parte.

Cu ocazia experimentului efectuat, am constatat că rezultatele didactice, în majoritate, sunt pozitive. Puntez câteva dintre acestea:

- proiectarea și utilizarea adecvată a activităților integrate contribuie la dobândirea unor cunoștințe temeinice, la dezvoltarea gândirii divergente, precum și la identificarea și realizarea unor relații cauzale între idei și concepte;
- copiii devin mai responsabili în procesul învățării;

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

- activitățile integrate satisfac nevoia de mișcare a copiilor, momentele statice fiind armonios îmbinate cu momentele de acțiune;
- introducerea unor modalități practice de lucru fac ca preșcolarul să devină un element activ.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

CONCLUZII

Activitatea cu copii din grădiniță este modalitatea cea mai importantă de a bazele formării unei personalități. Pentru aceasta este necesară o proiectare a activităților centrată pe comportamente care să creeze posibilitatea abordării flexibile a conținuturilor și respectării intereselor de cunoaștere ale copilului, dar și a particularităților de vârstă ale acestuia.

Activitatea de proiectare se realizează în funcție de obiectivele propuse pe zile, în așa fel încât să permită crearea unor scenarii de lucru plăcute copiilor, care să-i antreneze în rezolvarea sarcinilor încredințate.

Prin abordarea activităților în formă integrată, educatoarea organizează învățarea ca un regizor, un moderator, ajutându-i pe copii să înțeleagă, să accepte și să stimuleze opinii personale, emoții, sentimente, să fie parteneri în învățare. Desfășurând activități integrate, copilul are posibilitatea de a-și exprima păreri personale, de a coopera cu ceilalți în elaborarea de idei noi, în rezolvarea sarcinilor, în argumentare, devenind mai activ și câștigând mai multă încredere în sine.

Prin aceste activități se pune accent pe dezvoltarea gândirii critice, pe formarea de competențe practice, pe latura calitativă a formării, pe feed-back-ul pozitiv, pe măsurarea și aprecierea competențelor. Se cultivă independența, deschiderea spre inovație, emoțiile pozitive, autocontrolul.

Integrarea se face prin implementarea într-un scenariu bine încheiat a conținuturilor corespunzătoare ariilor curriculare implicate. Evident, conținuturile propuse au un subiect comun, care urmează a fi investigat și elucidat în urma parcurgerii acestora și a realizării obiectivelor propuse.

Pentru a fi posibilă abordarea în manieră integrată, educatoarea trebuie să stabilească cu claritate obiectivele și conținuturile activităților zilnice, pentru că pe baza acestora să gândească un scenariu al zilei. Scenariul va începe cu motivația care să canalizeze activitatea copiilor spre elucidarea problemelor rezolvate. De asemenea, educatoarea va avea în vedere repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare arie de stimulare-sector-zonă de activitate, în așa fel încât să fie posibilă realizarea obiectivelor propuse de la fiecare activitate, pentru ca mai departe în activitatea integrată din ziua respectivă să aibă un real folos.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

Reușita predării integrate a conținuturilor în grădiniță ține în mare măsură de gradul de structurare a conținutului proiectat, într-o viziune unitară, ținând anumite finalități. Învățarea într-o manieră cât mai firească, naturală pe de-o parte și, pe de altă parte, învățarea conform unei structuri riguroase sunt extreme care trebuie să coexiste în curriculum-ul integrat. Prin intermediul activităților integrate, fiecare etapă de dezvoltare este strâns legată de cealaltă, acestea aducând un plus de lejeritate și mai multă coerență procesului de predare-învățare, punând accent deosebit pe joc ca metodă de bază a acestui proces.

Folosind activități integrate copiii:

- dobândesc cunoștințe temeinice pe care le pot aplica și transforma în situații variate;
- își dezvoltă gândirea divergentă;
- învață lucrând;
- identifică mai ușor relațiile cauzale și fac asocieri între idei și concepte;
- fac corelații între temele abordate în grădiniță și cele din afara ei;
- abordează și rezolvă cu mai multă ușurință situații problematice;
- devin mai responsabili în procesul învățării.

De asemenea activitatea integrată se dovedește a fi o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu viața societății, cultura și tehnologia didactică.

Reflexii privind programul de masterat

Participarea la programul de masterat: „*Psihopedagogia Educației Timpurii și a Școlarității Mici*” a reprezentat pentru mine o experiență nouă și interesantă. Modul în care a fost organizat și s-a desfășurat ne-a dat posibilitatea să ne confruntăm cu alte modalități de documentare și rezolvare a sarcinilor, față de modul în care eram obișnuiți. Munca în echipă a reprezentat un bun prilej pentru a relaționa cu persoane noi și pentru a ne face noi prieteni. Totodată competențele dobândite pe parcursul masteratului au avut o contribuție importantă în realizarea temei de cercetare.

Modulul ce subsumează tema lucrării de disertație este denumit „***Proiectarea educațională și didactică***”. Acest modul m-a ajutat să fundamentez atât partea teoretică a lucrării, cât și partea practică (desfășurarea unor activități din perspectiva abordării integrate a curriculumu-lui). Exemplele de activități prezentate la seminar au reprezentat un punct de sprijin în proiectarea

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

activităților pe care le-am desfășurat în cadrul experimentului.

Pentru capitolul destinat studiului experimental o contribuție implicită directă a avut-o modulul *Metodologia cercetării în educație*. Datorită participării la cursurile și seminariile acestui modul am reușit să urmez pașii corecți necesari pentru a duce la bun sfârșit cercetarea. Pe baza informațiilor obținute și studiind literatura de specialitate am reușit să asamblez toate elementele componente ale unui proiect de cercetare: scop, obiective, ipoteze, variabile, eșantionarea, etapele desfășurării experimentului și concluziile cercetării.

Un alt modul cu contribuție implicită directă în realizarea lucrării de disertație la reprezentat *Modulul psihologia dezvoltării*. Acesta m-a ajutat să cunosc mai bine particularitățile dezvoltării cognitive a preșcolarilor, acest lucru fiind indispensabil pentru abordarea temei în concordanță cu particularitățile de vârstă corespunzătoare perioadei preșcolare. Participarea la cursuri și seminarii, precum și studierea bibliografiei recomandate ne-a îmbogățit experiența cu privire la principalele teorii ale învățării care stau la baza educației educației timpurii: constructivismul social, constructivismul cognitiv și behaviorism, pe care le-am prezentat teoretic și în lucrare. Activitățile integrate desfășurate pe parcursul experimentului au fost gândite și din perspectiva acestor teorii.

Modulul „*Docimologie și evaluare*” a avut o contribuție implicită indirectă în realizarea lucrării. Acest modul m-a ajutat să concep fișele de evaluare prin formularea corectă a itemilor și realizarea unui barem de evaluare bazat pe descriptorii de performanță. Fișele de evaluare întocmite au fost folosite ca instrumente în studiul experimental realizat.

În cadrul acestui master, am beneficiat de atenta îndrumare a unor profesori de înaltă clasă și calitate profesională, care au răspuns cu promptitudine ori de câte ori le-am solicitat ajutorul oferindu-ne informațiile și indicațiile necesare pentru finalizarea cu succes a lucrării de disertație.

De asemenea participarea la programul acestui master mi-a oferit și alte oportunități, cum ar fi: îmbunătățirea muncii în echipă datorită rezolvării unor sarcini în grup; dezvoltarea unor competențe tehnice, privind: tehnoredactarea documentelor, elaborarea hărților conceptuale, utilizarea unor platforme de e-learning; îmbogățirea dosarului personal cu materialele pe care le-am realizat în cadrul masterului, acestea fiind de cele mai multe ori aplicate în practica educațională; dezvoltarea limbajului de specialitate. Putem afirma cu certitudine că acest program ne-a oferit oportunitatea de a deveni specialiști în psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

BIBLIOGRAFIE:

1. Agabrian, M. (2004), *Cercetarea calitativă a sociologului*, Editura Institutul European, Iași.
2. Antonovici, Ș., Nicu, G. (2008), *Jocuri interdisciplinare - material auxiliar pentru educatoare*, Editura Aramis, București.
3. Birch, A. (2000), *Psihologia dezvoltării*, București, Editura Tehnică;
4. Bonchiș, E. (2004), *Psihologia copilului*, Editura Universității din Oradea.
5. Breben, S. (coord.) (2002), *Metode interactive de grup – ghid metodic*, Editura Arves, Craiova.
6. Cerghit, I., (1983), *Proiectarea (design-ul) lecției, în Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București
7. Cerghit, I., Radu, I., Popescu, E., Vlăsceanu, L. (1995), *Didactica*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
8. Cerghit, I. (coord.) (2001), *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași.
9. Crețu, C. (1999), *Teoria curriculumului și conținuturile educației*, Editura UAIC, Iași.
10. Cucuș, C., (coord.) (1998), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași.
11. Culea, L. (coord.) (2008), *Activitatea integrată din grădiniță – ghid pentru cadrele didactice în învățământul preuniversitar*, Editura Didactica Publishing House, București.
12. Culea, L. (coord.) (2008), *Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie – o provocare?*, Editura Diana, București.
13. Drăgan, I., Nicola, I. (1993), *Cercetarea psihopedagogică*, Editura Tipomur, Târgu-Mureș.
14. Ferreol, G. (1998), – coordonator, *Dicționar de sociologie*, Editura Polirom, Iași, 1998.
15. Gardner, H. (1983), *Frames of Mind: The theory of multiple intelligences*, Basic Books, New York.
16. Glava, A., Glava, C. (2002), *Introducere în pedagogia preșcolară*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
17. Golu, P., (2001), *Psihologia învățării și a dezvoltării*, Editura Fundației Humanitas, București.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

18. Grama, F., Pletea, M. (2009), *Aplicațiile noului curriculum pentru învățământul preșcolar*, Editura Didactică Publishing House, București.
19. Harwood, R., Miller, S., Vasta, R. (2010), *Psihologia copilului*, Editura Polirom, Iași.
20. Herseni, T. (1982), *Sociologie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.
21. Ionescu, M., (2000), *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
22. Lespezan, M. (2007), *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Editura Omfal Esențial, București.
23. Marian D. I. (2005), *Elemente de pedagogie generală, teoria curriculum-ului și teoria instruirii*, Editura Mirton, Timișoara.
24. Marina L. (2003), *Investigația socialului*, Editura Emia, Deva.
25. Mărginean, I. (2000), *Proiectarea cercetării sociologice*, Editura Polirom, Iași.
26. Neacșu, L. (1990), *Instruire și învățare*, Editura Universitară, București.
27. Neveanu P. Popescu și colaboratorii, (1993), *Manual de psihologie cl. X școli normale și licee*, E.D.P., București.
28. Nicola, I. (1996), *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
29. Nicola, I., Farcaș, D. (1993), *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
30. Petrovan, R. (2010), *Revista Învățământului Preșcolar*, Nr. 1-2.
31. Piaget, J. & Inhelder, B. (1956), *The Child's Conception of Space*. London: Routledge & Kegan Paul.
32. Piaget, J., Inhelder, B. (2011), *Psihologia copilului* – ediția a II-a, Editura Cartier, București.
33. Preda, V. (2005), *Abordare în manieră integrată a activităților din grădiniță*, Editura Humanitas Educational, București.
34. Preda, V. (coord.) (2009), *Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii*, Editura Cheorghe-Cârțu Alexandru, Craiova;
35. Radu, I.T. (1981), *Teorie și practică în evaluarea eficienței învățământului*, E.D.P., București.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

36. Răduț Taci, R., (2004), *Pedagogia jocului de la teorie la aplicații*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
37. Schaffer Rudolph, H. (2005), *Introducere în psihologia copilului*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
38. Stroe, A. (2003), *Teste de evaluare inițială*, Editura Aramis, București.
39. Ștefan C.A., Kallay, E. (2007), *Ghid practic pentru educatori*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
40. Todor, I. (2013), *Psihologie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.
41. Tomșa, Ghe. – coordonator (2005), *Psihopedagogie preșcolară și școlară – definitivat și gradul II didactic*, Editura C.N.I. Coresi S.A., București.
42. Trif, L. (2008), *Pedagogia învățământului preșcolar și primar*, Editura Eurostampa, Timișoara.
43. Trif, L., Voiculescu, E., (2013), *Teoria și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.
44. Vodiță, A. (2002), *Jocuri didactice pentru cunoașterea mediului*, Editura Aramis, București.
45. Voiculescu, F. (2009), *Metodologia cercetării în științele educației – curs pentru programul de masterat Management educațional*, Seria Didactica.
46. Voiculescu, E. (2003), *Pedagogie preșcolară – ediția a doua revizuită*, Editura Aramis, București.
47. ****Curriculum pentru învățământ preșcolar* (2009), Editura Didactica Publishing House, București.
48. ****Noi abordări ale educației timpurii în grădiniță – suport de curs în cadrul proiectului „Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar”*, Editura Foton, 2013.
49. ***Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (2008), *Ghid de bune practici pentru Educația Timpurie a copiilor de la 3 la 6/7 ani*, București.
50. ****Revista învățământului preșcolar – Nr. 3 – 4/2009*, Editura Arlequin.
51. <http://www.scribub.com/profesor-scoala/Activitatile-integrate-si-efic2322121510.php>.
52. <http://pipp-bn.blogspot.ro/2014/01/avantajele-activitatilor-integrate-in.html>.
<http://iteach.ro/pg/blog/viorica.dinu/read/45637/activitatile-integrate-in-gradinita>.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 1 – PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ CARE ÎNGLOBEAZĂ ALA+ADE+ADP

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

CĂSUȚA DIN OALĂ

GRUPA: „albinuțelor” - mijlocie

TEMA ANUALĂ: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

PROIECT TEMATIC : „În lumea celor care nu cuvântă”

TEMA ZILEI: „Familia animalelor din pădure”

TIPUL ACTIVITĂȚII: mixtă

FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

FORMA DE ORGANIZARE: frontal și în grupuri

DURATA : o zi

INTEGRARE: ADP +ALA+ADE (DLC + DȘ)

Programul zilei:

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

I. ADP:

- **Întâlnirea de dimineață:** „*Dacă aș fi un animal aș vrea să fiu....*”
- **Calendarul naturii**
- **Știrea zilei:** „*Vizita iepurașului Țup*”
- **Tranziții:** „*Dimineața a sosit*” – versuri ritmate „**Bat din palme**”(cântec și joc de mișcare), „*Căsuța din pădure*”- cântec, „**Vulpe, tu mi-ai furat gășca!**”(cântec).
- **Rutine:** **formăm rândul , ne purtăm civilizată, mâncăm ordonat**

II. ACTIVITĂȚI LIBER ALESE (ALA₁)

a) Biblioteca: „*Animal Park*”

Obiective Urmărite	<i>O1</i> -să traseze corect pe liniile punctate semnele grafice,folosind culori diferite <i>O2</i> - să combine creativ elementele în vederea obținerii unui afiș estetic
Mijloace didactice	✓ Planșă, suport,fișe de lucru, carioci, lipici

b) Artă: „*Măști*”- colorare și decupare

Obiective urmărite	<i>O1</i> - să coloreze, utilizând diferite instrumente de lucru, masca ce reprezintă animalul preferat; <i>O2</i> - să decupeze masca realizată.
Mijloace Didactice	✓ Creioane colorate, carioci, pixuri colorate, cutii, foarfecă.

c) Construcții: „*Căsuța animalelor*”

Obiective urmărite	<i>O1</i> - să construiască prin alăturare, îmbinare și suprapunere din vitocomb parcul dinozaurilor; <i>O2</i> - să așeze mulajele de animale în interiorul căsuței,relaționând cu partenerii;
Mijloace didactice	✓ Cuburi de plastic, animale sălbatice-mulaje .

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

III. JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI RECREATIVE (ALA2): „Ursul somnoros!” - joc distractiv

Obiective urmărite	O_1 – să respecte regulile jocului;
Mijloace didactice	<ul style="list-style-type: none"> Măști de animale.

IV. ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE (ADE)

- Activitate integrată:** „Căsuța din oală” - DLC+DȘ (educarea limbajului+activitate matematică)
- Activitate practică:** „Familia animalelor”DOS

SCENARIUL ZILEI

Copiii descoperă centrele pregătite și sarcinile de lucru și vor avea posibilitatea de a alege între sectoarele: „Biblioteca”, „Artă” și „Construcții”.

La sectorul „Biblioteca”, copiii au la dispoziție o planșă, carioci, imagini cu animale și lipici pentru a crea un afiș. Prin trasarea elementelor grafice, decuparea și lipirea imaginilor vor asambla afișul.

La sectorul „Artă”, copiii vor colora cu ajutorul creioanelor colorate, cariocilor și pixurilor colorate chipul animalului sălbatic preferat (vulpe, urs, lup, iepuraș, șoricel, broască țestoasă). După ce au colorat imaginea cu chipul animalului preferat, o vor transforma într-o mască, prin decupare. Măștile realizate vor fi folosite în cadrul jocului distractiv „Ursul somnoros!”, pentru a reda personajele din cadrul jocului.

La sectorul „Construcții”, copiii au la dispoziție cuburi din plastic și mulaje cu animale sălbatice. Cu ajutorul lor, copiii aflați la acest sector vor construi căsuța animalelor în interiorul căreia vor așeza animalele dorite.

După ce sarcinile de la sectoare vor fi îndeplinite, copiii împreună cu educatoarea vor trece pe la centre pentru a vedea și aprecia rezultatele activității. Pentru fiecare activitate desfășurată corect, copiii vor primi recompensă dulce.

După ce toți copiii au venit la grădinița și au lucrat pe centrele de interes, va avea loc „Întâlnirea de dimineață” ce va cuprinde următoarele etape :

Salutul - „Dimineața a sosit

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

*Și la grădi am venit.
Hai în cerc să ne adunăm
Cu toții să salutăm:
- Bună dimineața, ursuleți!,
Mă bucur că sunt aici.
A-nceput o nouă zi,
Bună dimineața, copii.”*

Copiii se întorc unii către alții și se salută bucuroși.

Prezența copiilor – „Să vedem câți copii fericiți au venit azi la grădiniță! Un copil numește prezenții, se stabilesc absenții.

Calendarul naturii - se stabilește împreună cu copiii ziua, data, luna, anotimpul în care ne aflăm, starea vremii .

- Ce zi este azi?
- În ce lună ne aflăm?
- În ce anotimp suntem?
- Ce schimbări au avut loc în natură?

Noutatea zilei – Li se dezvăluie copiilor faptul că astăzi și-a anunțat vizita la grădiniță un iepuraș pe nume Țup-Țup, care ne aduce o mulțime de surprize dacă suntem ascultători .

Activitatea de grup : Se inițiază o discuție cu copiii având ca temă animalele sălbatice care trăiesc în țara noastră.

Mesajul zilei este: „*Bine de ne comportăm, lucruri multe noi aflăm!*”

Noutatea zilei – Vizita la grădiniță a iepurașului pe nume Țup-Țup, care le aduce o mulțime de surprize dacă suntem ascultători .

Sosirea iepurașului va realiza trecerea la activitățile pe domenii experiențiale. Prima activitate va debuta cu descoperirea materialelor aduse de iepuraș: povestea „Căsuța din oală”, jetoane cu personajele din poveste și o planșă care redă un peisaj din natură. Copiii stau așezați pe scăunele în formă de semicerc, iar educatoarea începe să citească expresiv povestea. După fiecare fragment lecturat, educatoarea le va explica copiilor cuvintele necunoscute și vor reface cu ajutorul jetoanelor și a planșei acțiunea din fragmentul respectiv. Copiii vor număra personajele din fragmentul citit și vor asocia cifra corespunzătoare (asocierea se va realiza prin indicarea numărului corespunzător).

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

După lecturarea întregii povești, copiii vor așeza personajele din poveste în ordinea sosirii la „căsuța oală”, utilizând numeralul ordinal și se va realiza un joc: copiii vor descoperi al câtelea personaj din șir lipsește.

În încheierea activității, copiii vor desena pe o fișă „Căsuța din oală” și personajul preferat din poveste. Trecerea la a doua activitate pe domenii experiențiale se va realiza prin tranziția „In pădurea cu alune”. În această activitate, copiii vor confecționa cu ajutorul materialelor primite, „Familia animalelor din pădure”.

Tranziție: „Noi cu toții am lucrat și bine am învățat,”

„Iar acum ne recreăm și frumos noi ne jucăm.”

În etapa a treia se va desfășura jocul „Ursul somnoros”: copiii formează un cerc ținându-se de mâini. Dintre ei se aleg doi copii „ursulețul”, (copilul va purta masca de urs), care se așează în mijlocul cercului și își păzește mâncarea (găleata cu cuburi) și „lupul” care rămâne în picioare, în spatele ursulețului, intenționând să fure hrana. La un moment dat ursul se prefacă că a adormit, iar copiii împreună cu educatoarea pășind în cerc cântă:

„Ursul doarme, ursul doarme,

A uitat bietul de foame

Mâncarea i-o furi ușor

De ești iute de picior”.

La terminarea versurilor lupul fură mâncarea și ieșind din cerc fuge pe marginea acestuia, iar ursul aleargă să-l prindă. Copiii primesc pe rând când rolul ursului, când al lupului și formează un cerc iar în mijlocul acestuia se va așeza un copil care va juca rolul ursului care doarme. Jocul continuă până când toți copiii au jucat rolul ursului sau lupului.

La sfârșitul zilei, educatoarea va face aprecieri generale și individuale, referitoare la gradul de implicare al copiilor în activități, precum și la comportamentul avut pe parcursul desfășurării acestora. Toți copiii vor fi recompensați cu surprizele dulci, aduse de iepurașul Țup-Țup.

ACTIVITĂȚI PE DOMENII EXPERIENȚIALE

1. Activitate integrată: DLC+DS (educarea limbajului+activitate matematică)

„**Căsuța din oală**” – poveste populară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

DLC:

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

- o Relatarea coerentă prin exprimări proprii, a unor întâmplări și fapte din experiența personală sau a altora, precum și din creații literare.
- o Educarea unei exprimări verbale corecte din punct de vedere fonetic, lexical și sintactic, dezvoltarea creativității și expresivității limbajului oral.

DS:

- o Consolidarea numărului în limita 1-6 și a numeralului ordinal în această limită.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O₁ - să audieze textul poveștii „Căsuța din oală”;

O₂ - să formuleze propoziții simple și dezvoltate, corecte din punct de vedere gramatical, referitoare la conținutul poveștii;

O₃ – să lipească personajele pentru a realiza acțiunea fiecărui fragment;

O₄ – să numere personajele din fragment al poveștii;

O₅ – să asocieze numărului de personaje din fiecare fragment cifra corespunzătoare;

O₆ – să aranjeze personajele în ordinea apariției lor în poveste, utilizând numeralul ordinal.

STRATEGII DIDACTICE:

- d) Metode și procedee: lectura, conversația, explicația, exercițiul, dramatizarea;
- e) Mijloace de învățământ: carte de povești, planșă suport, siluete ale unor animale sălbatice, jetoane cu cifre, recompense, iepurașul Țup-Țup;
- f) Forma de organizare: frontală

LOCUL DE DESFĂȘURARE : Sala de grupă

Demersul didactic

<i>Evenimente didactice</i>	<i>Conținutul învățării</i>	<i>Strategii didactice</i>		<i>Evaluare-instrumente și indicatori</i>
		<i>metode</i>	<i>mijloace</i>	
Captarea atenției	<ul style="list-style-type: none"> ▪ În sala de grupă își face apariția un iepuraș care le spune copiilor că el s-a hotărât să le facă o vizită fiindcă a auzit despre ei că sunt ascultători, isteți și harnici. Iepurașul are o trăistuță în care găsim o poveste, 	- conversația	- iepurașul Țup-Țup;	Orală Frontală

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

	siluete ale unor animale sălbatice (șoricel, iepuraș, vulpe, lup, urs, broască țestoasă), jetoane cu cifre, dar și dulciuri pentru copii.			
Anunțarea temei și a obiectivelor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Educatoarea le spune copiilor că astăzi le va citi povestea adusă de iepuraș – „<i>Căsuța din oală</i>” și se vor juca cu personajele poveștii, pe care le vor număra și le vor plasa la locul lor. 	- explicația	- carte de povești;	
Desfășurarea activității	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copiii stau așezați pe scăunele în semicerc, iar educatoarea va începe să citească povestea, folosind gesturi cât mai expresive și o mimică adecvată; ▪ educatoarea citește primul fragment al poveștii (până la momentul în care iepurașul cere permisiunea de a locui în căsuță); ▪ după lecturarea fragmentului, educatoarea le explică cuvintele necunoscute (răsturnată, namilă și fugar); ▪ cu ajutorul întrebărilor copiii vor reda acțiunea fragmentului prin așezarea personajelor pe planșă, la locul corespunzător; ▪ educatoarea solicită copiii să numere personajele din fragment și să ridice 	- lectura - conversația;	- carte de povești; - planșă suport; - siluete ale unor animale sălbatice; - jetoane cu cifre;	Orală Frontală

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRUUniversitatea
Transilvania
din Brașov

	<p>jetonul cu cifra corespunzătoare numărului acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ se va proceda la fel și cu celelalte fragmente; ▪ copiii vor așeza personajele în ordinea sosirii acestora la căsuță, utilizând numeralul ordinal -“<i>primul</i>” animăluț care dorea să locuiască în căsuță era șoricelul. Educatoarea numește un copil care va merge la panou și îl va așeza, verbalizând și utilizând numeralul ordinal; ▪ se va desfășura un scurt joc: copiii vor închide ochii, iar în acest timp educatoarea va lua un personaj din șirul format. Copiii vor descoperi al cătelea personaj lipsește; 	- exercițiul;		
Obținerea performanței și asigurarea feed-backului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Copiii vor reda cu ajutorul creioanelor colorate căsuța din poveste și personajul preferat de ei, motivând alegerea făcută. 	- dialogul	- creioane colorate; - fișe	Aprecieri verbale
Încheierea activității	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Se vor face aprecieri legate desfășurarea activității, iepurașul Țup-Țup îi va recompensa pe copii; 		- dulciuri; - bulinuțe sub formă de ursuleți;	Se vor face aprecieri individuale și colective asupra modului de lucru.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
AradIstituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 2 – PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ PE DOMENII EXPERIENȚIALE

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ

MESAJUL DIN ADÂNCURI

GRUPA: albinușelor (mijlocie)

TEMA ANUALĂ: „Cum este/a fost și va fi aici, pe pământ?”

PROIECT TEMATIC : „Sentimente în lumea vie”

TEMA ACTIVITĂȚII: „Mesajul din adâncuri”

TIPUL ACTIVITĂȚII: formare de priceperi și deprinderi

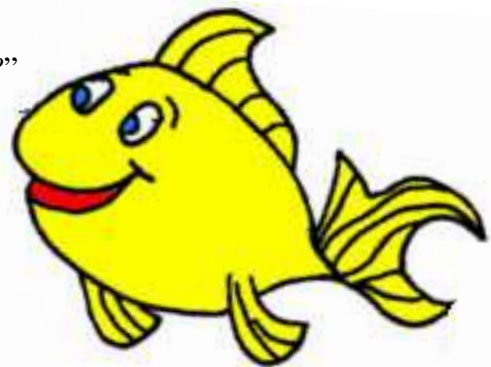
FORMA DE REALIZARE: activitate integrată

FORMA DE ORGANIZARE: frontal și în grupuri

DOMENII INTEGRATE:

- domeniul limbă și comunicare
- domeniul om și societate

SCOPUL ACTIVITĂȚII: formarea unor trăsături pozitive de voință și caracter, manifestate în atitudinea față de viețuitoarele apelor și în raport cu mediul înconjurător.

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

DLC:

- să relateze coerent prin exprimări proprii, întâmplări și fapte din experiența personală sau a altora, precum și din creații literare.
- să-și îmbogățească vocabularul activ și pasiv pe baza experienței, activității personale și/sau a relațiilor cu ceilalți și simultan să utilizeze un limbaj oral corect din punct de vedere gramatical..

DOS:

- să-și formeze deprinderi, convingeri și comportamente trainice de protecție a mediului înconjurător;
- să identifice, să proiecteze și să găsească cât mai multe soluții pentru realizarea temei propuse în cadrul activității practice.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O₁ - să audieze textul poveștii „*Băiatul și peștișorul auriu*”;

O₂ – să găsească soluțiile potrivite pentru a îndeplini dorințele peștișorului auriu;

O₃ – să înțeleagă efectele negative ale poluării apei asupra viețuitoarelor acvatice;

O₄ – să redea prin lipire mediul de viață al peștilor din finalul poveștii;

O₅ – să folosească creativ materialele puse la dispoziție, în vederea realizării unei lucrări originale.

STRATEGII DIDACTICE:

- g) Metode și procedee: lectura, conversația, explicația, predicția, munca în grup;
- h) Mijloace de învățământ: aracet, planșe reprezentând mediul acvatic poluat, scoici, pietre, șnur, viețuitoare acvatice realizate din diferite materiale: coifuri, hârtie glasată, material textil, polistiren, etc., deșeuri materiale, coșulețe, pensule, bol cu peștișor, bomboane sub formă de steluță de mare, buline sub formă de peștișori, căluți de mare și steluțe de mare, etc.;
- i) Forma de organizare: frontală și pe grupuri mici.

LOCUL DE DESFĂȘURARE : Sala de grupă

Parteneri:

UNIVERSITATEA
ALBA IULIA
1 DECEMBRIE 1918

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

	<p>ei soluții proprii pentru a îndeplini dorința peștișorului;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ se lecturează al doilea fragment al poveștii; ▪ se solicită copiilor să descopere modul în care băiatul a îndeplinit a doua dorință a peștișorului; ▪ se va proceda la fel și cu al treilea fragment al poveștii; ▪ cu ajutorul unor întrebări se va reda conținutul poveștii; 	<ul style="list-style-type: none"> - predicția; - conversația; <ul style="list-style-type: none"> - conversația; 		
Obținerea performanței și asigurarea feed-backului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ copiii sunt împărțiți în trei grupe, în funcție de semnul din piept: grupa steluțelor de mare, grupa peștișorilor și grupa călușilor de mare; ▪ utilizând planșele cu mediul acvatic poluat trimise de peștișor și restul materialelor, fiecare grupă va realiza, prin înlăturare deșeurilor și apoi lipirea viețuitoarelor și plantelor, imaginea din finalul poveștii (o lume acvatică curată cu pești sănătoși și fericiți); 	<ul style="list-style-type: none"> - munca în grup; 	<ul style="list-style-type: none"> - aracet, planșe reprezentând mediul acvatic poluat, scoici, pietre, șnur, viețuitoare acvatice realizate din diferite materiale, coșulețe, pensule; 	<p>Aprecieri verbale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pe grupe;
Încheierea activității	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Se vor face aprecieri legate desfășurarea activității, peștișorul ariu îi va recompensa pe copii; 		<ul style="list-style-type: none"> - bomboane sub formă de steluțe de mare; - bulinuțe. 	<p>Se vor face aprecieri verbale</p>

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 3 – FOTOGRAFII DIN CADRUL ACTIVITĂȚILOR INTEGRETE DESFĂȘURATE

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 4 – FOTOGRAFII DIN CADRUL ACTIVITĂȚILOR INTEGRETE DESFĂȘURATE

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 5 - FOTOGRAFII DIN CADRUL ACTIVITĂȚILOR INTEGRETE DESFĂȘURATE

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

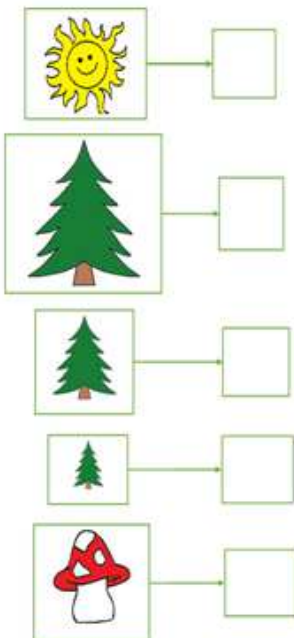
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

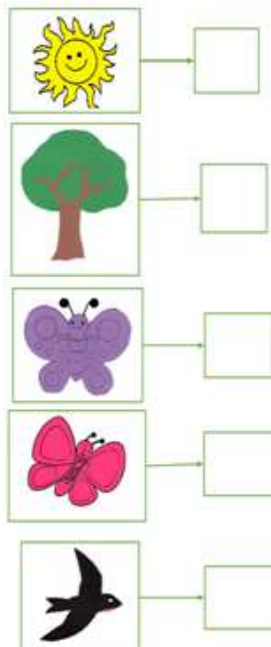
Universitatea
Transilvania
din Brașov

ANEXA 6 – LEGENDE

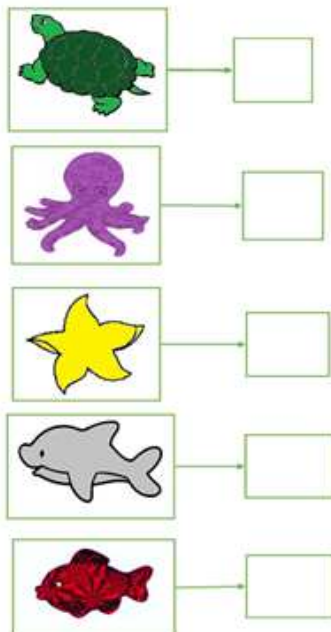
LEGENDĂ:

LEGENDĂ:

LEGENDĂ:

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell' Educazione e della Formazione

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSOANELOR VÂRSTNICE
ANPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Declarație de autenticitate

Subsemnatul (subsemnata) TOADER SIMONA,

absolvent/ă al/a programului de masterat în **Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici** la Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, promoția 2011, autor/autoare al/a prezentei disertații, declar pe propria răspundere următoarele:

- a) disertația a fost elaborată personal și îmi aparține în întregime;
- b) nu am folosit alte surse decât cele menționate în bibliografie sau în textul disertației;
- c) nu am preluat texte, date sau elemente de grafică din alte lucrări sau din alte surse fără a fi citate și fără a fi precizată sursa preluării, inclusiv în cazul în care sursa o reprezintă alte lucrări ale subsemnatului (subsemnatei);
- d) lucrarea nu a mai fost folosită, în forma actuală, în alte contexte de examen sau de concurs.

Semnătura _____

Data _____

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione